

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

LETNIK VI

CELOVEC, V SOBOTO, 28. 7. 1951

ŠTEV. 52 (421)

Slovenski narod je proslavil Dan vstaje

Po vsej Sloveniji so bile preteklo nedeljo proslave desete obletnice ljudske vstaje, na posebnost slovesen način je slovenski narod obhajal svoj novi državni praznik — 22. julij. Že mesece prej so v posameznih obratih napovedali medsebojna tekmovanja v čast velikega praznika, teden prej pa so krenile proti Ljubljani partizanske patrulje, ki so na predvečer obletnice vstaje predale predsedniku vlade LR Slovenije Marinkotu zastave in pozdravna pisma iz vseh krajev Slovenije.

Višek slavnosti je bil v soboto zvečer in v nedeljo, ko so v vseh krajih prirejali slavnostne mitinge, zborovanja in manifestacije, na katerih so znani borci iz narodnoosvobodilne borbe obujali spomine na slavne dni osvobodilnega boja slovenskega naroda.

Tudi v prestolici LR Slovenije Ljubljani je bilo mogočno zborovanje, ki se ga je med številnimi drugimi udeležil tudi podpredsednik zvezne vlade zunanji minister FLR Jugoslavije Edvard Kardelj. Na zborovanju v Ljubljani je govoril minister zvezne vlade Franc Leskovšek in nakazal zgodovinski pomen 22. julija 1941 ter poudaril vodilno vlogo Komunistične partije pri organiziranju osvobodilne borbe slovenskega naroda. Med drugim je izjavil, da slovenski narod v bratski skupnosti z ostalimi jugoslovanskimi narodi uspešno gradi svojo socialistično domovino.

Ko je govoril o kominformovskih napadih na Jugoslavijo, je minister Leskovšek ugotovil, da je ta napadalna politika proti Jugoslaviji doživela popoln polom. Vsi poizkusi kominformovskih držav, od gospodarske blokade preko propagande pa do oboroženih napadov ob jugoslovanskih mejah, da bi uničili Jugoslavijo, so se razbili ob enotnosti vseh jugoslovanskih narodov.

Govorec o italijaski iredentistični gonji okoli tržaškega vprašanja je minister Leskovšek poudaril, da jugoslovanski narodi dobro vedo, da ta gonja nima ničesar skupnega z italijanskim delovnim ljudstvom. Dobro vemo, je dejal, da resnično demokratično in svobodoljubno italijansko delovno ljudstvo nima nobenega interesa, da bi sledilo taki politiki. Interesi italijanskega delovnega ljudstva bi se nedvomno dali spraviti v sklad z jugoslovanskimi narodnostnimi pravicami in bi to omogočilo ureditev danes še obstoječih spornih vprašanj. Ako danes odgovorni in neodgovorni ljudje v Italiji

liji še vedno slavijo fašistične metode ali mislijo, da bi na račun Jugoslavije ponovno lahko načeli vprašanje mirovne pogodbe, potem jim povemo, da se bridko motijo. Njihovo

ravnanje obsoja vse demokratično in svobodoljubno človeštvo, ker s tem, da so se popolnoma znašli na liniji sovjetske napadalne politike, slabijo moč miroljubnega tabora.

Proslave na Koroškem

Tudi koroški Slovenci smo se spomnili desete obletnice ljudske vstaje slovenskega naroda in predvsem počastili spomin padlih partizanov, katerih trupla krije zemlja širom Slovenske Koroške.

V nedeljo, dne 22. julija, so se zbrali na grobovih padlih borcev in pred partizanskimi spomeniki zastopniki naših narodnih organizacij, da položijo vence v spomin tistim, ki so položili svoje življenje na oltar domovine.

Tako so se zbrali bivši partizani, politični interniranci in svojci padlih in umorjenih žrtev fašizma tudi ob partizanskem spomeniku v Selah, da se ob desetletnici vstaje slovenskega naroda spomnijo tistega časa, ko je naše na smrt obsojeno ljudstvo zgrabilo za orožje in se uprlo svojim rabljem, nemškimi fašistom, ter da počastijo spomin žrtev, ki so dala svoja življenja, da mi živimo.

Pevci iz Sel so najprej zapeli partizansko pesem „Na oknu glej obrazek bled“, nato pa je bivši partizan tovariš dr. Tone Butej spregovoril v imenu Zveze bivših partizanov in se

spomnil težkega časa pred 10. leti, še prav posebno pa vseh junakov, ki so dali svoja življenja za svobodnejše in lepše življenje našega ljudstva. Po govoru so v počastitev padlih položili ob partizanskem spomeniku venec in s pesmijo „Domovina mili kraj“ zaključili spominsko proslavo.

Proslava je bila tudi ob skupnem grobu 83. partizanov v St. Rupertu pri Velikovcu, kjer so predsednik Demokratične fronte dr. Petek, sekretar Zveze bivših partizanov in predsednik Slovenske prosvetne zveze dr. Franci Zwitter in član Pokrajinskega odbora Zveze slovenske mladine Frici Lužnik ob navzočnosti zastopnikov vseh naših narodnih organizacij položili venec ob partizanski spomenik. Poleg tega pa so polagali vence tudi v Železni Kapli, Borovljah, St. Jakobu v Rožu in vseh drugih krajih, kjer so pokopani partizanski borci.

Tako smo tudi koroški Slovenci praznovali Dan vstaje skupno z vsem slovenskim narodom, kakor smo se v času narodno-osvobodilne borbe skupno borili za zmago nad fašističnim nasiljem.

Britanski zunanji minister Morrison o Jugoslaviji

Britanski minister za zunanje zadeve Herbert Morrison je izjavil, da bi Jugoslavija lahko postala pravi svetilnik svetovnega mira. Ko je govoril na zborovanju rudarjev v Durhamu, je Morrison izrazil občudovanje odločnemu stališču Jugoslavije v sporu s Sovjetsko zvezo in dejal: „Resno občudujemo pogum Jugoslavije in njenih voditeljev, ki se upirajo ruskim grožnjam“. Poudaril je tudi, da je komunistu potrebno mnogo poguma, da bi se uprlo močnim voditeljem SZ, ter nadaljeval: „Obenem ko občudujemo pogum Jugoslavije, smo pa tudi zelo zaskrbljeni zaradi nevarnosti, ki ogroža njeno svobodo. O tem vprašanju se intenzivno posvetujemo z vladami drugih držav.“

Morrison je poudaril, da Velika Britanija, ki trdno veruje v načela svobode in enakopravnosti pri svojih odnosih z vsemi državami, ne postavlja nobenih političnih pogojev za pomoč, ki jo daje Jugoslaviji.

Ko je govoril o ukrepih jugoslovanske vlade

za okrepitev socialistične demokracije, je pozdravil novi kazenski zakonik v Jugoslaviji in druge ukrepe za zagotovitev osebnih svobod in državljanov in svobode govora kot „velik korak naprej, ki je čisto drugačen od dogajanj v državah sovjetskega bloka“. Čeprav so po njegovem mnenju v sistemu jugoslovanske uprave stvari, ki „ne ustrezajo načinu, po katerem ravnamo v Britaniji, bomo pozdravili nadaljnje sodelovanje med Jugoslavijo in zahodnimi državami. Mnenja smo namreč, da bodo različni obiski, pa naj gre za politike ali navadne državljane in študente, pripomogli k boljšemu spoznavanju življenja v obeh državah“.

Morrison je končal svoj govor z besedami: „Jugoslavija bi res lahko postala svetilnik svetovnega mira. Storit moramo vse, kar je v naši moči, da bo lahko v takšnih svetilnikih ostala luč v teh temnih dneh, ko razsvetljujejo svet v glavnem hude in divje iskre sovražstva in spopadov“. (Tanjug)

Pred kongresom laburistov

Pred letnim kongresom laburistične stranke Anglije, ki bo v Scarboroughu, je laburistična stranka objavila v posebni brošuri resolucije, ki so jih predlegale sekcije stranke in sindikati. V teh resolucijah je opaziti, da večina sekcij v notranji politiki podpira Aneurina Bevana, to zlasti pri vprašanju cen in oborožitve.

V 134 resolucijah zahtevajo večje nadzorstvo nad cenami, omejitev dobičkov, povečanje dodatkov na plače zaradi druginje, obdavčenje kapitalov in podporo zdravstveni službi.

V zunanji politiki zahteva približno 30 resolucij, med njimi tudi resolucija sindikata železničarjev, ki šteje 600.000 članov, vrnitve Formoze LR Kitajski in se izreka proti ponovni oborožitvi Nemčije (resolucija železničarjev izjavlja, da bi prišlo v primeru ponov-

ne oborožitve Nemčije do takojšnje vojne) in zagovarja novo angleško iniciativo za pomirjenje med Vzhodom in Zahodom.

Ko podpirajo Bevanovo stališče, izjavljajo resolucije, da oboroževalna tekma samo poveča mednarodno napetost, ovira laburistične socialne reforme in spravlja ljudstva na svetu še v večjo revščino.

New Delhi. — Predsednik indijske vlade Nehru je poslal poziv vsem članom stranke Kongresa, ki so stranko pred kratkim zapustili, naj se vrnejo, da bi lahko skupno prebrodili krizo, ki je nastala zaradi napetih odnosov med Indijo in Pakistanom.

Iz vsebine:

Kmečka priloga „Obvestila“
Miklova Zala na zgodovinskih tleh
Prvo pismo
Na smrt obsojeni
Potovalci
Peter Klepec
Kmečka pesem

Visok obisk na Koroškem

Pretekli četrtek je prispela na Koroško angleška Princess Royal, sestra angleškega kralja Jurija VI. Istega dne pa je pristal na celovškem letališču tudi šef generalnega štaba britanskega imperija feldmaršal sir William Slim.

Na letališču so visoke goste pozdravili britanski visoki komisar in poslanik v Avstriji sir Harold Caccia, vrhovni poveljnik britanskih čet v Avstriji general West, šef štaba col. Mackley in šef britanskega zveznega urada g. Goshen, medtem ko so se s koroške strani udeležili sprejema deželni glavar Wedenig, direktor deželnih uradov Newole in varnostni direktor Stossier.

Po sprejemu na letališču so se gostje odpeljali v Poreče, kjer so jim predstavili člane koroške deželne vlade, varnostnega direktorja Stossierja, knezoškofa dr. Köstnerja, superintendenta dr. Zerbsta in prezidenta koroškega Rdečega križa grofa Goesa.

Včeraj je Princess Royal izročila v Špitalu ob Dravi tamkajšnjemu polku novo zastavo. Med svojim obiskom bo princeza obiskala tudi več britanskih ustanov na Koroškem, danes zvečer pa bo gost zvezne vlade v Vrbi, kjer bodo navzoči tudi zvezni kancler inž. Figl, vicekancler dr. Schärff in zunanji minister dr. Gruber.

Sporazum v Koreji

Po zadnjih poročilih so se zastopniki obojestranskih sil, ki se borijo v Koreji, sporazumeli glede dnevnega reda za konferenco o sklenitvi premirja. Dnevni red, ki obsega pet točk, predvideva med drugim vprašanje demarkacijske črte med Severno in Južno Korejo, vprašanje vojnih ujetnikov in konkretne dogovore za ukinitve sovražnosti.

S tem je zaključeno prvo obdobje pogajanj za prenehanje krvoprelitja v Koreji, kljub temu pa obstojajo še resna naspotja med posameznimi partnerji. Razni komentarji pravijo, da se bo prava „borba za mir“ šele pričela.

Francija nadalje brez vlade

Vladna kriza v Franciji traja še vedno, ker tudi radikalec Mayerju ni uspelo, da bi v parlamentu dobil potrebno število glasov. Naslednja dva, ki bi prišli v poštev, da sestavita novo vlado, sta svojočasni ministrski predsednik Bidault in dosedanji šef vlade Queuille. Francoski tisk je po dosedanjih neuspehih postal precej pesimističen in pravi, da bo le težko uspelo kakšnemu kandidatu dobiti zaupnico parlamenta.

Bevan pri Titu

Agencija Reuter poroča, da je bivši britanski minister za delo Bevan odšel s svojo ženo na dopust v Jugoslavijo, kjer bo gost pri maršalu Titu.

V Jugoslaviji bodo prispeli tudi drugi znani britanski politični in javni delavci, med drugimi britanski trgovinski minister sir Harley Shawcross in namestnik zunanjega ministra Ernest Davies.

Novi beljaški župan

Zadnji četrtek je beljaški občinski svet izvolil novega župana mesta Beljak. Z veliko večino je bil v navzočnosti deželnega glavarja Wedeniga izvoljen socialistični prezident koroškega deželnega zbora Jakob Sereinigg.

Novi beljaški župan je bil rojen v Veliki vesi pri St. Jakobu v Rožu in se je že od svojih mladih let odločno boril za pravice delovnega ljudstva.

V Perziji iščejo kompromisno rešitev

Medtem ko je pred enim tednom še izgledalo, da posebni Trumanov odposlanec Harri-man nikakor ne bo mogel uspeti s svojim posredovanjem, poročajo iz Teherana, da spet obstojajo izgledi za nekakšno kompromisno rešitev. Za kompromis so se morali odločiti, ker Perzijci nikakor nočejo popustiti v svojem stališču. Prej ko slej vztrajajo na izvedbi podržavljenja nafte, kot to predvideva zakon o nacionalizaciji z dne 30. aprila t. l. Harri-man je po dosedanjih neuspehih uvidel, da obstojajo vsaj majhni izgledi le pri kompromisu.

Pogajal se je o ustanovitvi posebne družbe, v kateri bi bili zastopniki Združenih držav Amerike, Velike Britanije in Perzije in ki bi se ukvarjala s prodajo perzijske nafte. Kako bodo na tako stališče odgovorili Perzijci, do slej še ni znano.

New York. — V počastitev 10. obletnice ljudske vstaje je jugoslovanski predstavnik v OZN dr. Aleš Bebler priredil sprejem za delegate OZN, funkcionarje tajništva OZN, predstavnike jugoslovanskih izseljencev, kulturne delavce in novinarje. Na sprejemu so prikazali film „To ljudstvo bo živelo“.

Naši otroci ob morju se imajo lepo...

Ko smo se po zaključku našega tečaja podali na izlet k sinjemu Jadranu, mi je tiha želja in upanje vstajalo v srcu, da imam morda priložnost grede na poti obiskati naše otroke, ki so letos spet v počitniški koloniji v Sušaku-Pečine. Ko sem zvedela, da se bomo iz Pule vračali tudi čez Reko, sem sklenila, da obiščem naše male letoviščarje. Z veseljem sem se podala na Sušak in kar nisem mogla dosti hiteti — tako me je vlekle k njim, da jih čim prej vidim; saj jih toliko poznam od lanskega in predlanskega leta.

Sedmoloska, kjer se nahajajo otroci, stoji ob glavni cesti v hribčku in se je kopala v opoldanskem vročem južnem soncu; nehote sem si zaželela kopanja. Vendar bom šla najprej k otrokom — sem sklenila — sedaj bodo spali, počakala bom, da vstanejo in potem gremo skupaj. In res, ko grem po stopnicah proti velikanski moderni stavbi, je bilo slišati pri-tajene glasove in smeh otrok, ki so še bili v posteljah. Nenadoma pa dežurni v veži ostro zažvižga na piščalko in na mah je bila stavba kakor v panju. Od vseh strani so pritekli otroci k popoldanski malici; saj so jim beli kruh, surovo maslo in sir dobro tekli — razredčena marmelada z vodo pa jim je ogasila žej.

Mirko, Krista, Lindica, Lenka, Igor, Franček in še mnogo drugih — ki jih poznam že od lani, so mi prišli naproti, lica so jim žarela in kar ni bilo konca pripovedovanja. Vse hkrati so mi hoteli povedati o kopanju, kako jim je lepo, kaj se učijo — pesmice, kola, igrice itd. Zvečer bomo imeli pevsko vajo — v nedeljo bomo nastopili, tovarišica ostanite tukaj, — vse povprek so govorili, vsak je hotel prej povedati, da je lepo na morju.

Govorila sem tudi s tov. Tratarjem, ki je pedagoški vodja kolonije, in profesorjem telovadbe. Izrazila sta se zelo pohvalno o naših otrocih, da so zelo pridni in jih imajo radi. Tov. Tratar je dejal: „S koroškimi otroci bom šel vsako leto v kolonijo, tako so mi prirasli k srcu in tako jih imam rad, da se mi zdi, da ne bom mogel biti več brez njih.“ On jih pozna nekaj tudi od lanskega leta, vedno si je do-

pisoval z njimi in imel po Ljubljanskem radiu v pionirskih urah pogovore z našimi otroci —, zato ga imajo tudi vsi zelo radi.

Končno smo le šli na kopališče. Joj, to je živ-zav; sploh ne morem povedati. Plavajo, prekopicavajo se, vriskajo, vse počenjajo naši mali od samega veselja, skušajo se med sabo, kateri se bo prej naučil plavati, kateri se bo bolj globoko potopil in priplaval na drugem mestu spet iz vode. Tako lušno jih je gledati in človek si nehote zamisli: srečna mladina, ki

lahko uživa vse lepote v svojih počitnicah, koliko jih je, ki jim ni dana možnost uživanja tako lepih neizbrisnih spominov.

Težko sem se ločila od naših malih, čas je tako hitro potekal. —

Nič si ne bodite v skrbeh za vaše otroke, njim je dobro in lepo. Ljudska oblast Jugoslavije jim nudi tako lepe dni, da bodo vsakemu ostali neizbrisni v spominu in vsak sibo želel še nazaj na sončni jug.

Milka.

Na proslavah v Mežiški dolini

Proslave Dneva vstaje so bile tudi v osvobodjenem delu Koroške, v Mežiški dolini, ki se jih je na povabilo Zveze borcev udeležila tudi delegacija koroških Slovencev. V soboto popoldne se je okoli 40 koroških Slovencev odpeljalo preko Labuda v dolino Meže, da skupno z osvobodjenimi brati praznujejo največji praznik slovenskega naroda.

Že ob meji so nas sprejeli in pozdravili zastopniki okrajnega odbora Zveze borcev in smo se takoj ob prvem koraku čez mejo počutili kot doma. Kratka vožnja z avtobusi v Dravograd in spet sprejem, pozdravi. Tako je bilo tudi v Guštanju in Prevaljah, kjer so se povsod zbrale velike množice na slavnostno okrašenem glavnem trgu in nam priredile sprejem z godbo.

Zvečer smo se pripeljali v Črno in kar ostrmeli nad velikansko večtisočglavo množico, ki se je zbrala na proslavi na glavnem trgu. Takoj po našem prihodu se je pričel slavnostni miting, rafal iz brzostrelke je odjeknil v noč in na vseh vrhovih okoli Črne so zagoreli kresovi. Prvi govornik je stopil na govorniški oder in pozdravil vse navzoče, med njimi tudi zastopnika Glavnega odbora Zveze borcev Pavla Zaverca — Matjaža. Posebno veselje je izrazil nad tem, da se je proslave udeležila tudi delegacija iz še neosvobojene Koroške, in se spomnil skupne borbe vsega slovenskega naroda.

V imenu naše delegacije in koroških Slo-

vencev sploh je spregovoril tajnik Slovenske prosvetne zveze Tonče Šlaper, ki se je zahvalil za bratski sprejem in v kratkih besedah podaril nerazdružljivo enotnost vseh Slovencev. Vsi smo sinovi ene matere — je dejal —, vsi ene krvi in vsi člani enega in istega slovenskega naroda, pa čeprav nas ločijo krivične umetne meje.

Na zborovanju je govoril tudi inž. Pavle Zaver in nakazal pomen 22. julija, dneva, ko je slovenski narod pred desetimi leti začel organiziran oborožen upor proti fašističnim okupatorjem. Med petjem borbenih pesmi in recitacijami je okrajni odbor Zveze borcev podelil svojem padlim partizanov in žrtev fašizma Spomenico maršala Tita, najboljši borci pa so prejeli odlikovanja. Po žalostinki „Kot žrtve ste padli...“ so vsi navzoči z enominutnim molkom počastili spomin padlih, nakar je bila proslava zaključena z igranjem državne himne.

Naslednjega dne je bila velika prireditev na Poljani, kjer je nastopila tudi igralska skupina iz Dobrle vesi z odlomkom iz igre „Zupanova Mica“. Vse popoldne se je vrstila točka za točko obširnega kulturnega sporeda: petje, recitacije, godba, slovenske narodne noše, igra... popoldne pa je zavladalo res pravo ljudsko veselje.

Pozno ponoči smo se poslavljali, polni najlepših vtisov, saj smo ponovno videli, kakšno ljubezen gojijo do nas že osvobodjeni bratje.

Velika svatba v Moskvi

Najljubša hči državnega poglavarja Sovjetske zveze Svetlana Stalina se je pred kratkim omožila s polkovnikom Mihajlom Kaganovičem, sinom starega Stalinovega prijatelja in ljudskega komisarja v sovjetski vladi, Lazarja Kaganoviča. Kaganoviči so, kako znano, židovskega porekla in so bili že doslej sorodstveno s Stalinovo rodbino.

Poroka Stalinove hčere je bila na moč bleščeča. Stala je 2 milijona rubljev in so jo spremljale prireditve, pojedine in plesi, ki so trajali deset dni. Nevesta je imela poročno obleko z 20 m dolgo vlečko za dve sto tisoč rubljev. Vlečka je bila posejana z rdečimi in zlatnimi zvezdicami. Poročajo, da so bile prireditve ob možitvi Stalinove hčere tako sijajne, da so po zunanem blišču presegale podobne slavnosti na nekdanjem carskem dvoru. Na poročni obed je bilo povabljenih 160 gostov. Pred njimi so nastopale skupine plesalcev in plesalk s Kav-

kaza, iz Georgije in Ukrajine. Vsi so bili oblečeni v svilo in damask, plesna oblečila pa so jim ukrojile najboljše šivalnice v Moskvi. Hrup in veselje s poročnih slavnosti v Kremliju se je razlegalo na Rdeči trg.

Zjutraj 4. julija, ko so bile slavnosti končane, sta se nevesta in ženin z velikim spremstvom odpeljala na poročno potovanje v satelitske države. Obiskala bosta Romunijo, Madžarsko, Bolgarijo in Českoslovaško, kjer ju bodo sprejeli z veliko pozornostjo.

Svetlana Stalina je po poklicu zdravnica. Študirala je medicino in biologijo na univerzi v Kazanu, nekaj časa se je ukvarjala tudi z novinarstvom in gledališčem. Zaročila se je okrog božiča 1949. O njenem ženinu Mihajlu Kaganoviču ne vedo drugega kakor to, da je polkovnik Rdeče Armade, odlikovan z zvezdo junaka Sovjetske zveze. Pričakujejo, da bo kmalu povišan v generala.

Samo da klevetajo

V zadnjem času je dobil celovski „Volks-wille“ novo gorivo za svojo luč obrekovanja, ko je Kolesarska zveza Jugoslavije odpovedala udeležbo na etapni dirki „Po Avstriji“. Takoj so zagnali glasen krik, da „fašistična vlada“ v Jugoslaviji preprečuje športnim društvom nastope v inozemstvu, ker se boji, da bi se „številni športniki ne hoteli več vrniti“ domov, kjer „vlada strašno nasilje“.

Ni vredno, da bi podrobneje pisali o številnih izpadih proti Jugoslaviji, saj so kominformisti pisunom postali potrebni kot vsakdanji kruh. Objaviti bomo le stališče Kolesarske zveze Jugoslavije do sklepa avstrijskih kolesarjev, ki so sklenili prekiniti vse stike z jugoslovanskimi kolesarji. V stališču je namreč rečeno, da jugoslovanski tekmovalci niso mogli nastopiti v Avstriji, ker se pripravljajo na svetovno prvenstvo in ker so prireditelji etapne dirke „Po Avstriji“ zahtevali, naj bi na dirki nastopili samo štirje vozači in ne šest, kot so to želeli Jugoslovani.

Funkcionarji jugoslovanskih kolesarjev so nadalje izjavili, da želijo, da bi bilo razmerje

med kolesarji obeh držav še vedno tako prijateljsko kot doslej. Jugoslovanska kolesarska zveza je hkrati povabila Avstrijce, da se udeležijo velike mednarodne dirke „Po Hrvatski in Sloveniji“.

V stari domovini sprejemajo z veliko hvaležnostjo darove ameriških rojakov

V Sloveniji so nad vse hvaležno sprejeli 13.000 kg moke za najrevnejše vasi, prav posebno pa še za kraje v Slovenskem Primorju. Moko je poslala Slovensko-ameriška zveza SANS iz Clevelanda. Na poti v Slovenijo pa so tudi zdravila v vrednosti nad tri tisoč dolarjev, predvsem penicilin in vitaminozna zdravila. Z nepopisnim veseljem in hvaležnostjo pa so Slovenci sprejeli še dvigala za novo otroško bolnišnico v Ljubljani.

OBVESTILO

Nadaljevanje romana „Dekla Ančka“ v prihodnji številki.

PO ŠIRNEM SVETU

Washington. — Predstavnik ameriškega ministrstva za obrambo je izjavil, da so poslali v Evropo prvi kontingent ameriških lovskih letal na reakcijski pogon. Gre za približno 40 letal znamke F-84, namenjenih Belgiji, Franciji, Holadski in Argentini.

Madrid. — Radio Madrid je v svoji oddaji ostro napadel Veliko Britanijo in Francijo, ker nasprotujeta sprejemu Francove Španije v Atlantski pakt. Obtožil ju je „izdaje zapadnega sveta“!

Washington. — Ameriška in britanska vlada sta skupaj poslali pozive 50 državam za sodelovanje na konferenci v San Franciscu. Ta konferenca, na kateri naj bi delegacije podpisale mirovno pogodbo z Japonsko, se bo pričela 5. septembra. Med drugimi državami so poslali poziv tudi Sovjetski zvezi. Pozivom so priložili tudi načrt mirovne pogodbe, ki bi naj služil kot podlaga za razpravljanje o mirovni pogodbi v San Franciscu.

Atene. — Grška vlada je podpisala konvencijo z ameriško misijo v Grčiji o uvedbi novega sistema preskrbe z nakaznicami za živila in tekstil. V ta namen bodo ZDA dale Grčiji novo finančno pomoč v višini 25 milijonov dolarjev.

Koper. — Po sporočilu urada za informacije Vojaške uprave JA v jugoslovanski coni STO, se je pričela v Kopru razprava proti petim vohunom, ki so obtoženi vohunškega delovanja proti JA in proti uravnoteženemu aparatu jugoslovanske cone STO.

Nova vlada v Italiji

De Gasperi je sestavil novo vlado, v kateri je 14 krščanskih demokratov, dva republikanca in 1 neodvisni. To je že sedma vlada De Gasperija, v kateri je sam prevel tudi zunanji minister Sforza poverjen z nalogom, da urejuje odnose s tako imenovanim Evropskim svetom.

Tudi papež se oborožuje

Medtem ko se ves svet oborožuje in se pri tem poslužuje zadnjih pridobitev tehnike, je imel papež v Vatikanu doslej še vedno svojo tradicionalno stražo, ki je bila sestavljena predvsem iz Švicarjev. Poleg svojih rdečomodro-rumenih oblek so imeli ti gardisti samo še starodavne helebarde kot orožje, kar je bilo sicer zanimivo, a malo koristno.

Zdaj pa so tudi v Vatikanu spoznali napredke v tehniki in se odločili za modernizacijo straže. Dosedanje helebarde so namreč v nočnem času zamenjali z brzostrelkami (šnefajerce), tako da po 450 letih prvič ne čuvajo papeža in njegovih kardinalov več starodavne helebarde, ampak moderno strelno orožje.

Toda s tem, da so zamenjali orožje, ni bilo dovolj. Nihče od teh gardistov ni znal streljati z novimi brzostrelkami. Bilo je torej treba prirediti vaje s poskusnim streljanjem kar pa spet niti najmanj ni primerno v Vatikanu, kot „svetem mestu“. Zato se je komandant papeževe garde obrnil na italijansko vojno oblast in zaprosil, če bi se smela njegova garda vaditi v streljanju na italijanskem ozemlju. Ko je dobil to dovoljenje, so Švicarji slekli svoje slikovite kostume in se v civilu peljali na neko rimsko vojaško strelišče, kjer se bodo naučili streljati tudi z novimi brzostrelkami.

Izlet v kraje skupnega trpljenja

Zveza slovenskih izseljencev nas naproša za naslednjo objavo:

Številni bivši izseljenci so izrazili željo, da bi obiskali kraje v Nemčiji, kjer smo skupno preživeli dolga leta v izseljeniških taboriščih. V pošteb bi prišli kraji v bližini Nürnberga, kjer je bilo tam največje število nasilno preseljenih koroških Slovencev.

Pri potniškem uradu smo izvedeli, da bi vožnja s posebnim avtobusom in prenočišča za posamezno osebo stala 450.— do 500.— šilingov. V tem pa hrana razen zajtrka še ni vračunana. Izlet bi trajal tri dni in sicer koncem avgusta.

Kdor bi se hotel udeležiti izleta, prosimo, da nam to takoj javi, ker moramo pravočasno vložiti potrebno prošnjo. Izvedba izleta pa je mogoča seveda samo takrat, če se javi zadostno število udeležencev (okoli 25 oseb).

Zveza slovenskih izseljencev
(Odbor)

Romunska narodna manjšina v Jugoslaviji

Vsaka narodna manjšina v Jugoslaviji uživa popolno enakopravnost z jugoslovanskimi narodi, kar predvsem pride do izraza v šolskem vprašanju. Tako ima na primer romunska narodna manjšina v Vojvodini 37 romunskih osnovnih šol z nad 3.800 učenci. Poleg tega je v Jugoslaviji nad 20 romunskih srednjih šol z okoli 900 dijakov, medtem ko 70 mladih Romuncev študira na beograjski univerzi.

Da bi za številne romunske šole vzgojili tudi lastne učitelje, ima učiteljske v Vrsacu poseben romunski oddelek, kjer je že 70 romunskih učiteljev končalo svoje študije. Letos pa bo to učiteljske dalo toliko učnih moči, da bodo imeli Romunci na vseh šolah svoje lastne učitelje.

Slovenska prosvetna zveza naznanja

KONCERT

Pevci iz Radovljice bodo gostovali in priredili koncert: v soboto, dne 28. julija 1951, ob 19.30 uri v Narodnem domu v St. Jakobu v Rožu, in v nedeljo, dne 29. julija 1951, ob 15. uri pri Lederhasu v Logi vesi.

FILMI

V okviru Slovenske prosvetne zveze bodo predvajali slovenske umetniške in kulturne filme:

v soboto, dne 28. 7. ob 20. uri v Narodnem domu v Hodišah,

v nedeljo, dne 29. 7. ob 15.00 uri pri Pušniku v Ločah,

v nedeljo, dne 29. 7. ob 20.00 uri pri Prangerju na Brnci,

v ponedeljek, dne 30. 7. ob 20.00 uri pri Šnablu v Zahomcu,

v torek, dne 31. 7. ob 20.00 v Narodnem domu v St. Jakobu v Rožu.

v sredo, dne 1. 8. ob 20.00 uri pri Šmonku v Rožeku,

v četrtek, dne 2. 8. ob 20.00 uri pri Marici v Logi vesi,

v petek, 3. 8. ob 20.00 uri pri Plajerju v Kotmari vesi,

v soboto, 4. 8. ob 20.00 uri pri Tischlerju v St. Janžu v Rožu.

Fran Ksaver Meškor

Na smrt obsojeni

Nadzornik: Gospod Kovač, nisem vas maral osmešiti in osramotiti pred tovariši. A med nama vam povem odkrito: Vi kopljete sami sebi jamo.

Kovač: Moja vest mi ne očita ničesar, gospod nadzornik. Vestno vršim svojo dolžnost.

Nadzornik: Ne bodite smešni, gospod učitelj! Da delate slovensko propagando, ali je to vaša dolžnost?

Kovač: Prost državljani sem, gospod nadzornik. Torej smem imeti svoje prepričanje.

Nadzornik: Toda — ali ne poznate razen prepričanja ničesar, gospod Kovač?

Kovač: Kaj mislite, gospod nadzornik?

Nadzornik: Disciplino!

Kovač (začuden): In to jaz kršim?

Nadzornik: Da, vi kršite nemški značaj šole.

Kovač: Nemški značaj? Dovolite, gospod nadzornik: Če imam v razredu pet nemških

Oktroirati? Ali se vam blede? Da rešimo pešico naroda, ki ga na Koroškem prav zapravni več ali je vsaj brez življenjske sile in umira, naj izkopljemo sebi jamo?

Kovač: Ni ga več? A čemu se ga potem tako bojite? Pač, je šel A brezpraven je, zatiran vsepovsod, teptan od vseh. Vse pravice mu odrekate, celo pravico do življenja.

Nadzornik (porogljivo): Glejte, glejte, kako navdušen zagovornik naroda, ki ga čez nekaj let niti ne bo več. (Jezem) Kakor vidim, ste res povsem v nasprotnem taboru.

Kovač (odločno): Mojo odgojo poznate, gospod nadzornik. Moji oči ni zakrival in skrivati nikoli, kaj da je, ne skrivam tega tudi jaz. Sicer pa sem bil in bom vedno na strani slabotnih in zatiranih. Ponosen sem na to!

Nadzornik: Zopet fraze. A ne maram se seveda pripraviti z vami. Posvaril sem vas blagohotno. In ker omenjate ravno očeta, vas opozorim še nekaj. Da se potegujete za nadučiteljsko mesto v Podgori, veste. V Srednji vasi je šolski vodja na enorazrednici. Danes ali jutri pojde morda v pokoj. Obitelj je številna. Mislim, da potemtakem ni vseeno, ali postane nadučitelj ali ne. A če uganjate vsi takšne re-

či, je to pač tudi slabo priporočilo. V tem ne razumemo šale.

Kovač: Zase sem odgovoren zdaj vendar sam, ne oče.

Nadzornik: A vpliv njegove odgoje se zrcali v vašem delovanju. V enakem duhu vzgaja lahko tudi vso drugo šolsko mladino.

Kovač: Mislim, da bi ne bila napačna ta odgoja.

Nadzornik: Saj pravim: Ne morem in ne maram se pripraviti z vami. (Zaupno) A ne želim tudi vaše propasti. Zato vam svetujem prijateljski: Popravite zdaj, kar ste zakrivali do sedaj. Volitve so pred durmi — najlepša priložnost! Kot prijatelj vam pravim to. Zbogom! (Se okrene, da odide.)

Kovač (molči nekaj časa, osupel, potem bridko): Med očetom in med narodom naj torej volim?

Nadzornik (skomigne z rameni in molče odhaja).

Kovač (zre nekaj časa molče, z izrazom srčne bolesti za njim, potem zamolklo): O ljudje, brez srca in brez duše! (Odhaja počasi, s sklonjeno glavo proti šoli).

Ljudska:

Kmečka pesem

Oh meni ni več za obstati, vsak dan se mi huje godi, davka ne morem vsega plačati, sem polen, izmešan skrbni.

Ena reč se mi je prigodila, davka nesem plača vsega, prav mala reč je falila — pripoka mi v hišo soldat.

In me lepo tako pozdravi, verfluchtes Bauer mi pravi: gosposka je več kakor zlodi, denarja nobeden ne posodi.

Oh kaj je pa v hiši za n mraz! Cela peč bo pala na nas, na klopi se že sesti bojim, po hiši pa s cunjjo mašim.

otrok, ki pa govore vsi tudi slovenski, in petinšestdeset slovenskih, ki nemškega ne znajo, da, niti ne razumejo, se pač ne more govoriti o nemškem značaju šole.

Nadzornik (ošorno): Šola je in ostane nemška. To je zanikal sicer že vaš oče in je silil slovenščino v šolo. A kaj je dosegel? Da je bil službeno premeščen na enorazrednico.

Kovač (bridko): Vem. Čemu me spominjate tega?

Nadzornik: Da bi vam bil v svorilen zgled. Tudi kaplan poučuje slovenski. Ukrenemu tudi proti njemu pri cerkveni oblasti. Vas pa svarim odločno: Ne silite z glavo skozi zid!

Kovač: Tega tudi nikoli nameraval nisem. A jaz pustim in dam vsakemu svoje.

Nadzornik: A če delate pri tem proti volji predstojnikov?

Kovač: Tedaj ta volja ni pravična in ne more biti ravnilo ne zame ne za druge.

Nadzornik (se razgreva bolj in bolj): Predrži ste, gospod učitelj. A mladi ste še in ne tehtate vsega besede. Zato jih ne tehtam tudi jaz in jih ne uvažujem, kakor bi bila moja dolžnost. Ne maram vam škodovati, a sami silite v pogubo. — Čemu si vobče ubijate glavo za druge? Ko pa ljudstvo samo hoče nemških šol!

Kovač: Ne, gospod nadzornik, v tem se motite.

Nadzornik: Ne motim se prav nič. Sam sem se prepričal. Povpraševal sem.

Kovač: Dovolite, gospod nadzornik, kje in koga?

Nadzornik: Pri gospodu Gelbu.

Kovač: Ah, pri tem!

Nadzornik (vidno vznemirljiv): A nisem vprašal samo njega. Govoril sem tudi s kmeti.

Kovač: Verujem, da je onim, ki posedajo vse dneve in dolge noči pri Gelbu, nemška šola pogodu. Bila bi jim po volji tudi kitajska, če bi jim jo priporočal Gelb.

Nadzornik: Prosim, mož je poštenjak!

Kovač: Ali je mož poštenjak ali ne, vem jaz bolje nego vi, gospod nadzornik. A to ni glavno. Glavno je: Čemu povpraševati neučene ljudi, kakšno šolo želijo? Če bi hoteli dati ljudstvu pravice, ki mu gredo po božjih in človeških zakonih, in če bi bilo gospodi na visokih mestih res kaj do tega, da se dvigne ljudstvo duševno, a s tem seveda tudi gmotno, bi morali vpeljati brez teh praznih in slepih povpraševanj v šole pouk v materinem, narodnem jeziku. Kratko malo oktroirati bi bilo treba slovenske šole.

Nadzornik (stopi osupel za korak nazaj):

Zofka Kveder:

POTOVALCI

V Hamburgu je danes deževno, megleno. Černo stoje bahate palače ob umazanem jezeru, ki se je razlilo v osrčje mesta. Kakor božje oko tako modro in krasno je to jezero ob lepih dnevih in bogate palače naokrog kakor bleščeči biseri, nanizani okrog belega vratu bujne lepote. Umazana megla se obeh danes okrog marmornih pročelij, okrog muzejskih kupol in razkošnih streh ponosnih cerkva. Sto ulic in kanalov vodi v nesnažno staro mesto, ki se stika med aristokratskim jezerom, s prebogatimi palačami naokrog in med prostorno luko, polno dima, šuma in krika. Črni čolni se zibljejo po gnusni vodi kanalov, med starinskimi, visokimi, ozkimi hišami. Slikovite, rtaste strehe se dvigajo visoko v žolto meglo. Iz umazanih oken zija razcapana velikomestna beda. Po črnih ulicah se stikajo prodajalne druga k drugi, ozke in natlačene, polne svetovne šare. Tesne beznice se tlačijo vmes, ob politih mizah sedi ubožni svet in se krepča molče s pijačo in jedjo. In nad pritličjem se dvigajo nadstropja, polna pisarn, skladišč in delavnic. Ljudje hite, ne veš, kam, ne veš, zakaj. Kakor velikansko mravljišče je ta kup nenavadnih črnih hiš.

V širni luki se ziblje na stotine velikih ladij; vmes hite parniki sem in tja, ljudje se gnetejo na njih, na drugih se kopičijo ogromne vreče in zaboji. Neprestano tulijo sirene, parne piščali žvižgajo, verige rožljajo. Mastna rjava voda, polna nesnage, kipi in vre, neprestano razburkavana od čolnov in parnikov. Velikanska skladišča se vlečejo od kraja do kraja, kamor pogledaš. Umazano blato se cedi povsod. Mrtvo zija nate nepregledne vrste slepih oken kakor oči site zverine. Nažrla so se blaga vseh delov zemlje, od tal do vrha so polna in natrpana.

Tisoč dimnikov bruha iz sebe črn dim. Zrak je gost in težak. Mostovi, ladje, ljudje, vse je črno, umazano; vlažna nesnaga se cedi po kandelabrih in ograjah. Blazen nemir je povsod okrog. Mostovi se dvigajo in spet spuščajo, tam se naklada, tu razklada; rjavi pomorščaki preklinjajo, parna sopara puhti od povsod, stroji rožljajo.

Okrog voglov se potikajo sumljivi ljudje, tatovi, goljufi, vlačuge. Vse preži na plen. lačno in nenasitno.

V veliki izseljeniški koloniji pred mestom vrvi tisoč ljudi. Jutranji vlaki so jih pripeljali iz vseh krajev Evrope kakor čredo ovac. Umazani in raztrgani se mečkajo Židje, Poljaki, Rusi — vse narodnosti — v velikanski sprejemni dvorani. Otroci jočejo trudni in zaspani. Nesnažna prtljaga se valja po tleh: kovčki, blazine, cule. Ženske molijo, jokajo, jadikujejo, moški kolnejo. Uradniki delijo moške od žensk, potiskajo te na desno, druge na levo stran h kopalnicam. V predsobi jih slačijo do gola in spuščajo potem v kopal. Neprestano teče topla voda iz prh in nesnaga vseh krajev Evrope se odteka v kanale. Slaba, suha telesa vidiš, izžeta od bede, pohabljenega že od rojstva, le malo lepih, močnih ljudi.

Oh, oči so težke od solz in kakor obsojenci stopajo na ladjo.

V drugem poslopju pospravljajo, perejo podlage, preoblačijo ozke slamnice za novodošle. Tisoči in tisoči so se že spočili na teh ležiščih, stokrat razkuženih, očiščenih od zarodkov bolezni in mrčesa.

Kakor klade padajo novodošleci na ležišča, da se odpočijejo od mučne vožnje v zaduhlih vagonih. Dva, tri dni so tu, včasih osem dni, potem dalje k dvoranam potovalcev!

Po dva in dva spuščajo v zdravniško sobo in od tod dalje na manjši parnik, ki jih vozi po pet sto in več k velikanskemu oceanskemu parniku, pripravljenemu za odhod.

Stotine in stotine ljudi prihaja. Nepregledna človeška čreda. In ko stoji noga zadnji hip na evropskih tleh, prevzame uboga srca temen in grozeč strah. Kam gredo? Po kaj? Po srečo ali po smrt? Ali čakajo uspeh ali še večjo bedo, kot jih je izgnala od doma?

In zajokajo žene, ki so pobrale svoje otroke, in gredo zdaj čez morje iskat nezvestih mož, ki so jih zapustili doma v pomanjkanju. Zajokajo dekleta, ki gredo k svojim ženinam v tuji, daljni svet. In kdor koli gre, prostovoljno ali izgnan od bede ali krivic, vsakemu zatrepeta srce.

Vsi se zboje in prvičkrat se jim stoži po domači zemlji, bridko, grenko se jim stoži. Tam iz Rusije so, iz Galicije, z Ogrskega, s Krasa in z Alp, od juga in severa. Kakor da so zbežali od zidanja babilonskega stolpa, tako govore vse jezike in narečja in med tisoči so sami, da se jim stiska srce od neizrekljive zapuščenosti in žalosti. Kdo ve, če se izpolnijo upi, kdo ve? Kaj niso že znamenovani s strašnim znamenjem na čelu tisti izmed njih, ki poginejo po ameriških rudnikih in tovarnah, tisti, ki popadejo od gladi in bolezni neusmiljenih ulicah ameriških mest, tisti, ki se izgube v tuji zemlji, da ne bo nikdar več glasu o njih? Gledajo si v obraz: ali bom jaz, ali boš ti — oba morda? kjer je zrak žlahten in lahek kakor peresce rožnega cvetja, zdaj pa jih duši smrad ljudi, ki so se zgnetili v gosto gnečo kakor plahе ovce! Mirna in veličastna, tiha in molčeča se razteza narava doma v nedogled, tukaj pa brez prestanka peklensko ropotanje, žvižg in pisk, grmenje, pokanje, blazen šum. Medli so, trudni, topo vdani v usodo. Ne moreš se braniti. Zašel si v žrelo velikanske, nenasitne zveri, ne veš in ne slutiš, kaj se godi s teboj. Ne moreš nazaj niti na desno ali na levo, samo naprej v žoltno meglo. Zapuščen si in vendar te pričujočnost tisoč drugih moti in muči. Nekam se skriti, nasloniti kam glavo in sladko jokati. Jokaš pred vsemi temi tujimi očmi in tvoj jok je grenek kot pelin.

In zdi se ti, kakor da gre od tvojega srca sto niti nazaj v kraj, ki ti je drag, tam v ruski tvoj, pod Trato, kdo ve, kje. Sto niti gre od tvojega vrca, da domači vasi, k domači dolini, k domačemu hribu. Ladja se maje, napno se vezi, ki te vežejo z domom in z ljubimi, ki si jih pustil daleč proč od tod. Ladja se maje in niti se trgajo, da krvavi srce iz tisoč ran.

Ladja se maje in tisoč src trepetajo. Sam

Ljudska:

Peter Klepec

Peter Klepec je bil doma v Čabru. Ker je bil šibkega in slabotnega telesa, so mu poredni tovariši pogostoma nagajali. To mu je težko delo in želel je, da bi bil močnejši od njih, tako močan, da bi bil vsakomur kos.

Ko je nekega dne pasel ovce na zeleni grivi, je povzdignil oči k nebu ter molil in prosil boga, da bi mu dal moči zoper hudobne tovariše. Še preden je odmolil, je slišal glas: „Peter, moč ti je dana; primi za grm in izderi ga!“ Peter je prijel za grm in ga izderl s korenino vred. In spet se je čul glas: „Peter, primi za brezo in izderi jo!“ Peter je veselo zgrabil za brezo in breza je šla iz tal kakor izpodjedeno žito. In tretjič se je čul glas: „Peter, izderi hojo!“ Peter je poskušal in stara, debela hoja je ležala pred njim kakor slamanata bilka.

Za pridobljeno moč je bil Peter bogu zelo hvaležen. Njegovi tovariši, ki so ga poprej zaničevali, so se ga odslej bali in mu niso več nagajali. Zdal bi se bil lahko maščeval nad njimi, a ker je bil usmiljenega srca, jim je odpustil vse razžalitve in ni storil nikomur nič zalega.

Peter je doraščal in z njim tudi njegova moč.

Prihajali so hudi časi, Ošabni Turek je gnal svoje čete nad kristjane. Cesar mu je šel naproti in bi ga bil rad pregovoril ter odvrgel hudo vojsko. Ali zaman. Ošabni Turek se ni vdal lepim besedam; vendar toliko je odnehal, ako cesar noče velike vojske, naj bi se posamezno udarila dva, en Turek in en cesarski. Imel pa je turški sultan grozovitega orjaka v vojski; na tega se je zanašal.

Po vseh svojih deželah je poslal cesar pisma in iskal človeka, ki bi se šel merit s Turkom. Prišel je že večer pred dnem, napovedanim za boj. Cesar je bil v veliki zadregi. Zamišljen je sedel v svoji sobi in ni vedel, kako bi si pomagal. Kar vstopi preprosto oblečen mladenič. Boječe se približa cesarju in mu reče: „Dovolite, svetli cesar, da govorim z vami! Peter Klepec sem, iz Čabra, in sem prišel semkaj, da se poskusim s turškim orjakom; ako bog da in sreča junaška oprostim vas in svojo lepo domovino.“ Toda cesar se je bridko nasmejal in zmajal z glavo, češ tako mlad in tako šibak mladenič, kakor je bil na videz Klepec, kako bi ta premagal orjaškega Turčina! Povpraševal ga je dalje in vrli junak mu je dobro odgovarjal. Peter mu je tudi povedal, da je močan in kako je prejel svojo čudno moč. Cesar ga je bil vesel in ga je povabil k večerji.

Pri večerji so se cesarski služabniki borenemu mladeniču posnehovali in niso mogli verjeti, da bi bil kaj junaški, a še manj, da bi šel nad turškega orjaka. Prinesli so mu konjsko podkev in mu rekli, naj jo zlomi, če je res tako močan, da si upa nad Turka. Klepec pa jim je velel, naj prinesejo sedem novih podkev; ko jih je prijel, je zdrobil vse v eni roki kakor kos kruha.

Ko so zjutraj zarana v turškem taboru zvedeli, da je cesar dobil bojevalca, je šel turški borilec brž svojemu nasprotniku naproti. Šla sta se na planjavi blizu turškega tabora. Ko je Turek mladega Klepeca ugledal, se mu je zaničljivo zasmejal. „Dobro jutro, oče!“ mu je rekel Klepec in mu ponudil desnico. Turek je segel Klepcu rahlo v roko; Klepec je prijel za Turkovo desnico in mu jo odtrgal. Turek je zatulil in udaril po Klepcu z drugo roko. Toda umi Klepec se mu je umaknil in prvi počil Turka. Turek se je zvrnil pa ni vstal več.

Sultan videč, da je zmagan, je ukazal vojakom, naj potolčejo Klepeca. A Klepec je izderl bližnje drevo pa opletal in treskal z njim po Turkih ter jih pometal kakor smeti po planjavi. Pobil je vse, kar mu jih ni zbežalo.

Tako je mogočni Klepec naklepal Turke na tešče zjutraj zarana. In Turki od tistega časa niso več prišli na slovensko zemljo.

si in strah je te novega sveta in novega življenja.

Ladja se maje, piščali zarjovejo in jek doni po vsej umazani hamburški luki, v globino zemlje, v daljne zapuščene vasi tisoč milj od tod.

Zbogom! Ladja se maje! Zbogom, oče in mati! Zbogom, sestra, zbogom brat! Žena, otroci, ali se vidimo še kdaj? Ljubica, kdaj se bodo srečale spet oči z očmi?

Oh, ladja se maje in iz tisoč src je brizgnila bridka rdeča srčna kri.

Zbogom, Evropa!

Miklova Zala na zgodovinskih tleh

Pravijo, da se je vrnila po sedmih letih! — Da, skoraj bo sedem let odkar je ni bilo. Zato vemo, da bo prišla in tokrat prav zaradi tega še posebej velja za Almiro in vse one, ki so v mislih, da se je Zala izgubila, da je ne bo nikdar več, da se ne more vrniti in da se vsled tega lahko že pripravljajo na gostijo, prirovanje, ženitev...

Prišla bo k nam z nežnimi koraki dekleta in mlade žene, ki ni doživela niti svatovske noči. Zala ima toliko pristno našega v sebi, da jo prenašamo iz stoletja v stoletje.

Prišla bo bosa beračica s popotno palico preko livad in travnikov in izpopolnila bo prido s svojim nežnim skoraj prosojnim bitjem. Takrat, ko bo že cvetela ajda na polju pod Miklovim domom, takrat, ko se pričinja poslavljati poletje od nas, bo na Gradišču zažarel kres-znanilec, ki bo opozarjal na turška kopita.

Vem, da botse prišli na obisk v Svatne one dni, ko bomo praznovali; vem, da občutite prav tako vso lepoto silne ljubezni, ki jo je morala nositi v sebi ta mladenka in žena, da je vzdržala dolgih sedem let sužnosti in se ni vdala. Lahko občutite, ker nosite z njo v nove dni ljubezen in prerojenje.

Ne bosa beračica, kakor jo je ozmerjala Almira, temveč ljubljeno dekle, žena, mati nam je Miklova Zala. Da, mati, ki je vsekakor pozvala k sebi otroke, celo one, ki so se oddaljili v vrvežu poslednjih desetletij. Mi vsi skupaj, njeni otroci smo pili nje mleko, žuboreli, marnvali, govorili za njo prve zloge, besede — materino besedo in nje kulturo.

Zgrnimo se po vseh poteh, stezah in sticajah!

To naj bo naša romarska pot, kakor v onih pradavnih časih, ko nas na taki poti ni ovirala ne huda ura, ne setev, ne žetev in ne bolezen — kajti zaživeti z Zalo, z njeno usodo, z njeno srčnostjo in silno ljubeznijo bo odzdravljenje in prerod.

Svatne pa se bodo za ta dan pripravile svečano.

Ze pred mesecem smo se domačini zbrali pri Šimeju! No, pri onem Šimeju iz Roža in razmišljali, kako bi najbolje, najlepše pripravili ta dan.

Po raznem razglabljanju smo se odločili, da obiščemo strodavne domačije. Bili smo pri Serajniku in se povzpeli na Miklov travnik nad št. Uršo, ki ždi med kostanji in lipami. Ndaleč od ceste sameva razpadajoča terična jama. Pravo ozadje in posebno lepoto dajejo Gračenca, za njo Petelin, Baba ob Rožici in Golici. Jekelnov prelaz pa nam daje slutiti že Gorenjsko stran.

Pozni potomec flegarja Serajnika se nam je pridružil in ob ogledu prvega prizorišča smo pričeli s preizkušnjami.

Ohoj, hej, hej, je zavpil ob vznožju seno-žeti Zwittnikov Franci, medtem ko smo ostali prisluškovali, kako se širi glas po planoti. Zal, vsa ta že planinska svojstvenost in lepota vsled svoje prostranosti in odprtega prostora ne dajeja možnosti, da bi zvok dovoljeval igre na prostem.

Kraj je lep, smo ugotovili, toda v mraku ta vrsta naravnih kulis ne bo prišla v poštev. Razgovora med Šimejem in Stankom iz raz-

dalje štiridesetih korakov nismo razumeli. Treba bo nadaljevati z iskanjem!

Preko senožit in Miklove domačije smo se spustili po stezi za hrbet Zalikega nekdanjega domovanja. V Črnem potoku, prav primerni gozdni jasi, ki bo lahko služila za garderobo, smo se ustavili. Našli smo prostorno in ne tesno garderobo, kjer se igralci dregajo ob preoblačenju s komolci, ne ono, kjer šminkač že ne ve, kako bi se lotil posla, temveč tako, da bodo lahko Turki osedali konje

in se pripravili na pohod —. Tudi Vinko bo prijezdil lahko s te strani. Da, da, Črni potok, Posekanje, Miklova njiva, kjer je danes še rž, kasneje pa bo valovila ajda, skalnate stene, „turn“, kjer so še razvaline gradišča, zgodovinskega kraja obrambe, to je kotanja, ki bo naše prizorišče!

Razgovor na terasi pod Miklovo domačijo je čudovito razločno zvenel do nas, ki smo stali ob njivi. Nekoliko slabše je bil poizkus v obratni smeri. Gornja polovica bo primer-

nejša zaradi tega, ker pridobimo tako naravno tribuno. Šimen je bil že kar zadovoljen, tudi ostali niso imeli nobenih pripomb. Njiva z ržjo bo zapreka, smo premišljevali! Treba se bo pomeniti z gospodarjem, ki je pravkar pri- ginal iz Črnega potoka krave, ki bodo izme- njale pašo. Po kratkem pojasnilu, kaj namerava- mo, je radevolje pripomnil: „Če bo potreba, bom pa drugje sejal ajdo — le da bo Zala!“

Medtem je naš novinar Rado pridno delal: že pri Serajniku je napravil prve posnetke z vseh različnih plati.

Tudi Tresoglavo domovanje — Arihovo ni pozabil povzeti na film. Da, Tresoglavo domovanje; žal so staro kaščo, na kateri je bila prastara freska — slika ljudskega umetnika: „Turci na konjih s sabljami v rokah“, po pripovedovanju Serajnika uničili že pred vojno, ko so poslopje prezidavali.

Ko opisujem marljivo Radovo prizadevanje, mi je žal, da ni skakal že pred desetletji tod okrog z aparatom — Našel bi marsikdaj, kar je uničil čas.

Nadaljevali smo pot, nekam bolj zadovoljni. Ogledali si bomo še neko mesto, ki ga je pri- poročal Franci — za Tešino, mislim, bi bilo primerno, je zatrjeval z vnemo.

Vdor, ki smo si ga ogledali, bi v resnici ne bil neroden, toda po mojem skromnem mne- nju nekam daleč od Zalinega domovanja. Drugače ima vse vrline. „Premisliti, pretehtati bo treba!“

Toliko bi poročal o začetku priprav za vse nas, da bi se znali ravnati, prihraniti čas, ko bo spet stopila v domači kraj, ko se bo skoraj po sedmih letih vrnila — takrat, ko bo cve- tela ajda!

Miklova domačija — nekdanj dom junaške mladenke in žene Miklove Zale...

FRANCE BEVK: PRVO PISMO

Ko je Ivanček Hladnik nekega jutra stopil iz šole, je vedel, da je ne bo prestopil več. V tujem jeziku popisano spričevalo je imel v žepu, let pa toliko, da je že klobuk urastel in so se mu krajci čudno zvežili.

Kot vsi dečki, ki so v isti dobi, je mislil tudi on, da zna za življenje več nego dosti. Knjige je prešerno vrgel v kot, z zvezki je podkuril tleče poleno, ki se je kadilo na ognjišču; pri spričevalu je pomislil, da bi mu utegnili prav priti, zato ga je vrgel na polico.

Tri dni ga je oče pustil v miru, četrti dan je deževalo in, ker je ob takih dneh čas za razmišljanje, je razmislil tudi oče. Postavil se je pred Ivančka in dejal:

„Naša hči je majhna in redi le na pol. Če ne misliš le na pol jesti, uči se rokodelstva. Zdaj veš dosti, pa premisli!“

Ivančku je bilo pogodu, da govori oče z njim kot z možem, in je pomislil zaradi spo- dobnosti, vedel pa je, da je očetova želja že povelje. Čez nekaj hipov je dejal:

„Učil se bom.“

Nasmeh zadovoljstva se je pomaknil čez očetov obraz in izginil v brke. „Ali si pa že pomislil, kaj bi bilo zate?“

Ivanček ni nikoli pomislil na to. Ta hip je obstal v zadregi pred samim seboj. Oče mu je pomagal razmišljati:

„Vsako rokodelstvo je lepo, gledati moraš, katero bo tebi in naši vasi koristno. Čevljarja imamo, krojača tudi, mizarja celo dva. Čemu bi drug drugemu zaslužek odjedali?“

Na te besede je zdajci Ivančku nekaj šinilo v glavo: „Stroje bi rad delal.“

Skrivnost kolesja se mu je zdela največja; mehanizem, ki se pregiblje in deluje na nje- govo srce, plašno je gledal očeta, kako bo raz- sodil on.

Ta pa je dejal, ko je uprl oči v tla, kot da je v grčavih deskah poda rešitev vseh vpra- šanj:

„Za ključavničarja pojdi! Spoznal boš tudi stroje.“

Ivanček je zatrepetal v srcu, tudi očetu se je tresla beseda, polna resne ginjenosti.

„Kdaj grem?“

Bal se je, kot se bojimo vsega neznanega, obenem pa se ga je polastilo neučakano hre- penenje.

Oče pa je zamahnil z roko: „Počakaj! Teti napišeš pismo, da ti kaj priskrbi. Potem greš, kadarkoli.“

Ivanček je uprl pogled v očeta. Njegova be- seda, da naj napiše pismo, ga je neprijetno vznemirila. Kravo je znal na pamet opisati v laškem jeziku in hišo tudi pa še ovco in kozo. Pisma pa še nikoli ni napisal. Tudi laškega ne. Kot da ne verjame, je vprašal:

„Jaz naj pišem?“

„Saj si končal šolo. Meni se trese roka.“

Ivančka je zbudilo v srcu. Kakor da mu je kdo naložil breme, ki ga ne more nesti. Osem let se je učil na pamet tujih besed kot papiga in je mislil, da zna zadosti. Zdaj je spoznal, da nič ne zna.

Obotavlja se je sedel za mizo in vzel črnilo in papir. Gledal je v očeta, kaj mu po- reče.

Ta je meril izbo po dolgem in počez, kot da v mislih sestavlja besedo za besedo, ki jo bo narekoval, in je dejal:

„Piši!“ Nato je znova pomolčal in znova premeril izbo do kota in se obrnil. „Piši, kar ti bom narekoval!“

Ivanček je pomočil pero in pisal z laškim pravopisom izkvarjeno slovensko pismo, kot se je učil v šoli:

Dragha teta,

prou uass ussi lepu posrauimo in uass proussimo da nam na tuo pissmo...

Oče je narekoval in meril izbo, Ivanček je pisal počasi besedo za besedo, z muko je pre- lival očetove besede na papir, da mu je znoj zalival lica.

Nenadoma se je ustavil, pero je prenehalo škripati. Konec peresnika je vtaknil v usta, oči so gledale osramočeno. Oče je narekoval be- sedico „če“, ki je Ivanček ni znal zapisati in več naslednjih besed tudi ne.

Oče je obstal sredi sobe in pogledal na dečka:

„Ali si vse napisal?“

Ivanček je zanikal z glavo in ni odmaknil peresnika od ust.

Tedaj pa je oče stopil do mize in vzel v roko pisanje: „Pokaži, kje si končal?“

Ko je zagledal, kar je bilo napisanega, je spreletelo nekaj čudnega, bridkost in nevolji podobnega njegov obraz. Očitek, ki je bil več nego očitek, je ležal v njegovi besedi.

„Fant, kaj pa si se naučil v šoli?“

Sin je gledal nepremično in ni vedel, kaj bi rekel. Čuden sram in grenkost sta mu napol- nila dušo, v oči mu je stopilo nekaj kot žer- javica žgočega.

Ali je oče to videl ali pa se je drugače zmeščalo v njem; pomečkal je list med trdimi prsti, njegova beseda je bila toplejša in je vonjala po usmiljenju.

„Pa po laško napiši, če ne znaš po naše!“

Vrnil mu je papir. Ivanček je nastavljal pero, a ni rekel besede. Čakal je nekaj minut, nato je zapisal besedico: „Car!“

Več ni mogel. Znal je opisati kravo in hišo, znal je deklamirati pesmi; da bi svoje misli izrazil v besedi, četudi tuji, mu ni bilo dano. Oblila ga je rdečica, tresel se je in strah pred očetom ga je obšel.

Ta pa je stal ob mizi in dejal, da bi izpod- budil sina: „No!“

Ivanček je položil pero na mizo, ustnice so zatrepetale in težko, kakor da so s svinčem obložene, so se mu izvile besede:

„Saj ne znam.“

Oče ga je strmo gledal nekaj trenu- kov, glava mu je za spoznanje klonila. Nato je se- del za mizo in odrinil s komolcem sina. Molče je vzel pero v trdo, neokretno roko, molče je pisal pismo. Nato ga je molče zaprl in niti be- sedice ni znil, ko je stopil iz hiše.

Ivanček je obsedel za mizo kot obsojenec in ni vedel, kaj je zakrivil. Dve debeli solzi sta se mu potočili po licih; obrisal si jih je z rokavom in zatrl jok...

Serajnikovo domovanje v zgodovinskih Svatnah, kjer je bil doma Mirko

KOLEDAR

28. julij, sobota: Viktor
29. julij, nedelja: Marta
30. julij, ponedeljek: Abdon in Senen
31. julij, torek: Ignacij.

SPOMINSKI DNEVI

28. 7. 1750 — Umrli skladatelj Johan Sebastian Bach. — 1867 — Odprta v Zagrebu Jugoslovnska akademija znanosti in umetnosti. — 1897 — Umrli v Ljubljani pisatelj Janko Kersnik. — 1946 — Umrli akademski slikar Ferdo Vesel.
29. 7. 1804 — Rojen pri Skofci Loki „oče pošne znamke“ Lovrenc Košir. — 1946 — Začetek mirovne konference v Parizu.
30. 7. 1949 — Umrli v Ljubljani etnograf profesor Albert Lič.
31. 7. 1870 — Rojen pisatelj Rado Murko. — 1886 — Rojen skladatelj Franc Liszt. — 1914 — Umorjen francoski socialist Jean Jauers. — 1892 — Umrli v Pragi Matija Majar Ziljski.

Primicija na Kostanjah

Iz Vrbe ob Vrbskem jezeru pelje pot preko Dvora mimo vasi Jezerce na lepe Kostanje. Davna leta minulega stoletja so nam Kostanje dale moža, kateri je Kostanje proslavil, da so zasloveli daleč po slovenski koroški zemlji. Drabosnjak je bil tisti mož, ki je zlagal lepe slovenske verze. Koroškim Slovencem je sestavil svoj Abece, katerega danes imenujemo Drabosnjakov Abece in se lepo pričinja: Adam je že prvi kmetič bil, sam Bog ga je kmetovat učil itd. Tudi je Drabosnjak bil prvi sestavitelj slovenskih pasijonskih iger na Koroškem. In Kostanjčani so bili lahko ponosni na svoje predstave Kristusovega trpljenja, saj so z njimi privabili na Kostanje mnogo gledalcev od blizu in daleč. In stari ljudje še danes v okolici Konstanj pripovedujejo, kako radi so hodili na Kostanje gledat igro o Kristusovem trpljenju.

Dne 22. julija t. l. pa so Kostanje spet slavile svoj dan. Povod temu slavlju je dala slovesnost prve svete maše, katero je daroval sin kostanjskih hribov, sin iz srede Kostanjčanov, sin koroškega slovenskega ljudstva, kateri je še kot mladenič moral okusiti trdost borbe majhnega naroda, katerega baje za svoje pravice, za svoj obstanek na svoji slovenski koroški zemlji. Družina Dragašnik, pd. Rumaševa je dala koroškemu slovenskemu ljudstvu mladega duhovnika, kateri je s svojim očetom, z brati in sestrami moral 14. aprila 1942 kot izgnanec zapustiti svoj domoči hišo in okusiti vso težo dolgih izseljenjskih let.

Od vseh strani iz bližnje in daljnje okolice se je zbiralo ljudstvo in reči moramo, da je bila zastopana cela Slovenska Koroška po bivših izseljenih, kateri so res v častnem številu prihitali na sončne Kostanje, na pozdravljivo svojega nekdanjega sotrpina iz izseljenjskih taborišč, da mu iz srca čestitajo ter mu želijo mnogo uspeha v njegovem poklicu kot slovenski duhovnik. Videl si ta dan na Kostanjah zastopnike naše koroške slovenske zemlje od Šmohorja preko Ziljske in Rožne doline, z Gur, celovške, velikovške in pliberške okolice ter hribov iz okolice Zelezne Kaple. Zares, bil je to božji in naš dan, kakršnega Kostanje najbrž že dolgo niso proslavljale.

Žal ni bilo v sredi med veselimi udeleženci novomašnikovih staršev. Mati mu je umrla že pred izselitvijo, oče pa, ki že prej ni bil trdnega zdravja, si je še tam v izseljeništvu pokvaril že zrahljano zdravje in je dve leti po svoji vrnitvi na dom umrl. Kdor je rajnega očeta Dragašnika poznal, ve, kaj je ta sicer skromni in dobri mož pomenil za naše Kostanje. Želimo in upamo, da bo mladi duhovnik stal trdno kot njegov oče, pa tudi ostala družina naj sledi vzorom rajnega očeta in naj okraši njegov dom sebi in slovenskemu narodu kot enako trdno oporo, kot ga je branil in držal rajni oče Dragašnik.

J. Ogris.

APACE

Župnik gospod Jožef Boštjančič je dne 18. t. m. praznoval jubilej petindvajsetletnice svojega mašniškega posvečenja. Na predvečer so mu domači pevci zapeli podoknico, drugi dan pa je obhajal slovesnost srebrne maše.

ŠKOCJAN

V nedeljo, dne 22. julija t. l. je bila pri nas primicija, ko je gospod Jožef Škof iz Srč pel novo sv. mašo. Slovesnosti nove maše se je udeležilo prav mnogo ljudi iz bližnje in daljnje okolice. Slavnostno pridigo je imel gospod župnik Kristo Srienec iz St. Lipša.

Po naši zemlji

ŠT. JAKOB V ROŽU

Strma je pot na to gradišče...

Pri pripravih za uprizoritev ljudske igre Miklove Zale, ki jo nameravamo uprizoriti na prostem, smo imeli že nekaj posvetovanj in dve bralni vaji. Marsikoga bo zanimalo, kako nam gre to delo od rok — tukaj hočemo na kratko opisati le del tega, kar se pojavlja v našem delu.

Preizkusili smo že nekatere prizore; pričeli smo kar s starim in mladim Serajnikom, ki sta se oba izkazala že ob prvem poizkusu. Skoraj bi ju lahko pohvalili z besedo „odlikovala“, in sicer vsak po svoje. Stari (Lojzi Baumgartner) je presenečal s tem, da niti ni pogledal pretipkane vloge in že je samozavestno pričel razgovor s svojim sinom Mirkom (Jože Jelenik). Ni sicer prvič, da igra starega flegarja Serajnika — marsikdo pa ga bo občudoval, da zna vlogo še dokaj dobro, čeprav je zadnjič sodeloval ob uprizoritvi 1946. leta in od tega je že skoraj pet let. Tudi njegov „sin“ ni zaostajal za očetom, vsaj kar tiče podajanje — kajti vloge je čital še prvič, ker jo je še le prejel. Poznamo ga iz igre Rojstvo v nevihti — tako št. Jakobčani kakor tudi Borovčiči in Ločani, kajti tudi tam smo takrat gostovali. Medtem je minilo nekaj let — Joža si je izbral poklic, študiral na Dunaju v igralški šoli in napravil državni igralški izpit. Z zaupanjem v njegovo strokovno sposobnost pričakujemo od Mirka mnogo, mnogo, skoraj več, kakor od vseh ostalih. — V Mirku hočemo videti trdnega junaškega Rožana — mladince, ki zna, dasi mlad, pozvati in povesti rojake v odpor. Vloga, katero je prejel, ni lahka — posebej zanimiv je značaj kmečkega fanta, ki je dvakrat na odločilnem razpotju, ki nima enakomernega enostavnega duševnega razvoja, temveč bje v sebi boj med tradicijo flegarjev-svobodnjakov in mladostnimi težnjami, neuravnovešenostjo, ki vsled tega skoraj postane plen črnogledne in črnolase mikavne tuferodnje zapeljivke.

Joža je že na bralni vaji dal slutiti, da ne bo imel posebnih težav.

Že ob tem prvem poizkusu so se pojavila prva vprašanja: kako naj govore domačini? Ali v zborni (knjižni izreki) ali v narečju? Režiser Šimej pa je poudarjal: Predvsem morate govoriti razločno, razločno in še enkrat razločno, pazite na poudarek in ne požirajte glasov in besed!

Zdelo se mi je, da je Šimej s tem zadel v črno, vsaj kar tiče začetkov študiranja igre.

Režiser pa je nadaljeval: „Almira, Tresoglav in Turki naj bi govorili zborni (knjižno) izreko — vsi ostali pa našo rožanščino. Svetujem, da se vsak najprej nauči to, kar je napisal avtor igre, Jaka Špicar, kasneje pa naj si prilagodi vse to v naše narečje.“

Mirko (Joža) je pokazal že na prvi vaji koristno lastnost rojenega igralca, ki nima težav in nekih posebnih vpadljivih zadreg, temveč namesto afektiranosti in prenapetosti zna ohraniti naravnost in resničnost.

Vse izgleda, da bosta oba, stari in mladi Serajnik, res prava flegarja rožanskih kmetov.

Tudi Strelc (Kajžnik Hanzl, po domače Strelc) iz Gornjega kraja, potomec onih Strelcev, ki so v tistih časih bili boj s Turki, je že poizkusil svojo vlogo. Ni novinec, igral je vlogo gospodarja svoje domačije že 1946. leta in je takrat dobro odrezal. Odlikuje pa ga posebej še to, da ima najdelj do kraja, kjer so vaje in kljub temu ne zakasni in ne zamudi nobene —, čeprav je mlad gospodar in ga delo v sedanjem času zavzema v celoti. Njegova požrtvovalnost naj bi bila v zgled vsem onim, ki iz takih ali drugačnih motivov še ne doumejo pomena naše Miklove Zale in jih vsled tega ne moremo staviti v zgled.

Vse izgleda, da bo naš Strelc imel težave bolj s časom kakor z vlogo ki mu gotovo ne bo delala preglavice.

Prav ta čas, ki hiti, ki je v tem letnem času za kmečkega človeka, čeprav je dan daljši, tako kratek, pa bo prizadel večino igralcev.

Tako smo zašli na prvi greben naše strmine in lahko rečemo: DA, ZARES STRMA JE POT NA TO GRADIŠČE!

Na tej vaji smo slišali tudi že razgovor med Almiro (Micka Gabrijel) in Tresoglavom (Kajžnik Prima). Tresoglav, ki zna primerno

stresati s svojo glavo, se smehljati, prikimavati in klicati Jehovo na pomoč, je svojo sposobnost dokazal že ob uprizoritvi 1946. leta, ki jo je takrat dobro režiral tov. Janko Janežič.

Almira pa bo tokrat nova — novinka, brez izkušenj, zato pa je bila že tokrat in bo še v bodoče deležna obilice nasvetov s strani ostalih preizkušenih igralcev. Z vneto so se ji posvetili režiser Šimej, nadalje igralci, v igri Davorin (Motaz), njen oče Tresoglav, celo komandant Turkov Iskender paša (Mečina) je

go pomaganega — ko smo tako na kratko vezani s časom — pa brez zamere, da smo povedali mnenje.

Otresli se bomo tekom naše hoje še kakšne, med drugimi tudi pripombe, da še vedno le govorimo in mislimo na deske. Pravimo prav radi: Ko boš stal na deskah — na odru itd. —, toda tokrat prvič ne bo več ozkega malega

Vabilo

Šolska mladina iz Lepene in Obirske vabi na prireditve, ki bo v nedeljo dne 29. julija 1951 ob 13. uri, v kino-dvorani v Zelezni Kapli.

Na sporedu bosta dve igrici:

„Sirota Marica“ in
„Darežljivi otroci“ ter
petje obirskih pevcev.

Udeležite se prireditve v čim večjem številu!

prostora, ne desk in odra, temveč prostrana livada, s Serajnikovo in Miklovo domačijo, s improviziranim turškim taborom, gradiščem v naravi itd. Da, to bo strma pot in hoditi bo treba naglo, kajti mudi se nam!

Sicer nismo bili mi prvi, ki smo prišli na misel, da bi bila uprizoritev Miklove Zale na prostem, v naravi; — baje je že stari Sitar iz Leš nekoč pripravljval ljudi na tako stvar — pa je vse zaspalo —; to povemo le resnici na ljubo.

Ob zaključku bi hotel pripomniti le še to, da so se že iz mnogih krajev oglasili ljubitelji ljudske igre in napovedali svoj obisk, kajti prepričani so, da če je prispel celo stari Tresoglav na to gradišče, OH, IN PO TEJ STRMI POTI —, bo kljub vsemu prispela tja tudi naša šentjakobska igralna družina.

PODGERBERK-ŠKOFIČE

Zadnje nedeljo smo zanesli na pokopališče k zadnjemu počitku moža-trpina Herzeleta Valentina, pri pd. Juliji v Podgerberku. Pokojni Valentin je bil štiri leta navezan na bolniško posteljo in ga je pretekli teden smrt rešila trpljenja. Nagrobni govor in pogrebne obrede je opravil gospod župnik Kanauf. Pokojni Herzerle je bil preprost in priden delavec — tesar in nosil v sebi vrline poštenega slovenskega človeka. Zavedal se je pripadnosti k svojemu ljudstvu in mu ostal zvest vse življenje.

Naj si spočiji v miru, preostelim, ženi in otrokom pa naše sožalje!

CELOVEC

Urad za statistiko celovškega magistrata ugotavlja na podlagi ljudskega štetja naslednje številčne podatke s stanjem z dne 1. junija t. l.

Število naseljenih objektov v Celovcu znaša 6650, število hiš sploh 6788. Gospodinjstev je v Celovcu 20.956, stalnega prebivalstva 62.825, navzočih oseb 1. junija je bilo 65.883. Leta 1923 je bilo v Celovcu, brez pozneje priključenih predmestij, to je vasi St. Peter, Trnja ves in St. Rupert, 38.102 prebivalcev, leta 1934 48.361. Leta 1939 so našli in sicer po priključenju zgoraj imenovanih predkrajev 56.280 in letos 1. junija 62.825 prebivalcev. To pomeni po stanju leta 1923 prirastek za 64,88 odstotkov, leta 1934 za 29,30 odstotkov in leta 1939 za 11,60 odstotkov.

Za izvedbo ljudskega štetja v Celovcu so razdelili mesto na 176 števnih blokov. K števnim komisarjem je bilo 130 števnih komisarjev iz vrst prebivalstva dodeljenih. V Celovcu je 440 kmetijskih in gozdnih obratov, ki posedujejo 13.491 ha skupnega zemljišča v občini in izven nje.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Casomergasse 10. Telefon 1624/4. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič, Tiska: Kärntner Druck- und Verlagsgesellschaft m. b. H. Klagenfurt — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Klagenfurt, 2, Postschloßbach 17.

Režiser Šimej, ki si prizadeva za uspeh prireditve

priskočil z nasveti. Kar tiče prvi poizkus z novinko, so bili tako igralci kakor režiser kar nekam samozadovoljni — to je prišlo nekako do izraza v Tresoglavovi izjavi: Črna in prebrisana si dovolj, da boš lahko prava Almira.

Tako so se zvrstili še turški Paša (Mečina) in nekaj ostalih Turkov, brčkone tarejo skrbi, kakšnega konja bi izbral, da ne bi bil premalo ali preveč isker.

Dasi je bilo dokaj glavnih in dokaj manjših vlog zastopanih, je na obeh vajah manjkalo še mnogo ljudi.

Pri tem bi pustili še odprto vprašanje, kdo bo igral vlogo MIKLOVEGA DEKLETA — katera bo Zala. Verjetno ona, ki je najbolj zala v fari! Tega še nismo zvedeli — morda kdaj kasneje!

Režiser Šimej je pojasnil, da starejših igralcev ni pozval na bralno vajo, da pa je ob razgovoru z njimi naletel na veliko razumevanje in mu doslej še nihče od starih ni odklonil vloge. Dejal je, da je razdelil v glavnem vse vloge, težava pa je v prostem času — kdaj bi bilo primerno imeti vaje! Res je režiser pred težkim problemom, kako bi ugodil vsem.

Mladina je pripravljena, priti med tednom po večerih in v nedeljah po prvi maši — v nedeljo popoldne pa želi imeti prosto. Pravijo, da je poletje in bi se radi kopali.

Gospodarji spet težko pridejo v delavniških, imeli bi čas od nedeljah in žele si popoldne.

TAKO SMO Z REŽISERJEM ŽE V DRUGO ZASTOKALI: OJEJ, STRMA JE POT NA TO GRADIŠČE!

Nujno bodo torej ločene vaje poedinah skupin, po večerih za ene, ob nedeljskih popoldnevih za druge — seveda bo oni, ki bo zavzet v celoti, le režiser in kasneje šepetalec!

TODA NI ŠE KONEC STRMINE PO KATERI SE VZPENJAMO!

Tudi netočnost je tak strm klanec, v strmini sami vreden vzdihovanja — posebej še za one, ki pridejo točno.

Nekdo, ki bo bral te vrstice, se bo morda mislil: K vragu bi poslal pisuna, ki izdaja naše tajnosti in se obregne celo ob našo tradicionalno netočnost.

Mi pa mislimo, da bi le šlo brez nje; če bi se vsi potrudili, bi prav v tej situaciji bilo mno-

Obiščite 1. koroško deželno razstavo v Celovcu

za trgovino, obrt, industrijo, kmetijstvo in gozdno gospodarstvo

od 9. do 19. avgusta 1951

Ogleda vredne kolektivne razstave. Obširen zabavni park.

Mednarodna razstava psov. Velika revija mode.

Razstavna tombola z dragocenimi dobitki. Žrebanje dne 15. avgusta na Kardinalskem trgu.

Kako je v Parizu

Pariz je eno najbolj obljubljenih mest evropskega suhozemlja in tudi od bombardiranja v pretekli vojni ni mnogo pretrpel. Zgodovinska poslopja, ki so umetniško delo, so ostala nepoškodovana na obeh bregovih Seine. Dolge in razmeroma široke ulice v ravnih črtah križajo vse mesto, tako da se tujcu v Parizu ni težko orientirati. Samo vedeti mora v glavnem, kaj se nahaja na desnem in kaj na levem bregu Seine. Poznati mora tudi nekaj važnejših trgov, ki jih je v Parizu vsega skupaj samo — 160. V Parizu, v tem ogromnem kamnitem morju pa je tudi mnogo cvetličnih nadadov in parkov. Največastnejši med njimi pa je vsekakor Bois de Boulogne, ki se razprostira na površini 348 ha. Umetna jezera, vodopadi, rastlinstvo, živalski vrt, igrišča in mnogo drugih zanimivosti, vse to služi Parizanom za razvedrilo in nedeljske izlete. Že v parkih in na javnih prostorih lahko inozemski obiskovalec občuti, da je prišel v mesto umetnosti. Okoli 600 raznih spomenikov in spominskih stebrov to najlepše potrjuje.

SRCE EVROPSKE KULTURE

Pariz že več kot eno stoletje imenujemo „srce evropske kulture“. Iz vseh predelov sveta prihajajo sem pisatelji in pesniki, da zbirajo doživljanje v mestu s tisoč obrazi, slikarji in kiparji, da se uče od svetovnoznanih mojstrov preteklosti ali sedanjosti, ki jih je v Parizu mnogo. Toda ne samo umetnost, tudi znanost je dosegla v glavnem mestu Francije izredno visoko stopnjo. Na svetovnoznani pariški univerzi, na Sorbonni lahko srečamo slušatelje vseh narodnosti. Od koščenih, svetloplavih švedskih deklet vse do poševnookih, majhnih azijskih narodov.

Pariz pa ni samo zbirališče umetnikov in študentov vsega sveta. Če stopimo v kavarno „Dome“, nam udari na uho babilonska zmešnjava jezikov. Tu se zbirajo politični emigranti, vroči revolucionarji in pregnani fašisti, bivši tovarniški delavci in pregnani generali, ki v neposredni sosesčini pijejo „pernold“ značilno žganje slabega okusa vseh francoskih kavnarn.

Pred prvo svetovno vojno so v glavnem ruski revolucionarji razpravljali za mizami kavarne. „Dome“, po Oktobrski revoluciji po so njihovo mesto zavzeli carski emigranti. Iz Španije so prej monarhisti sedeli za temi mizami, sedaj pa sedijo republikanci, s težkim domotožjem v srcih pripravljajo velike načrte. Parizani ne vidijo radi političnih beguncev. Zelo redek dogodek je, da politični begunec pride v francosko meščansko družino. Stvar je namreč v tem, da so prebivalci Pariza na splošno zelo zaprti in pobožni, odnosno globoko verni. Lahkoverne ženske, o katerih toliko beremo v romanu, niso neka posebnost glavnega mesta Francije, odnosno so v toliko, v kolikor so tudi v ostalih svetovnih mestih.

KAKO OBSTANE ŽIVLJENJE

Za življenje v tem rožnatem mestu ne bi mogli trditi, da je ravno rožnato. Francija je zelo prizadeta izšla iz druge svetovne vojne in morda noben zmagovalac ni izgubil toliko kot ona. Krasi spomeniki Pariza so mnogokrat bili priča demonstracijam brezposelnih ali nezadovoljnih delavcev, priče stavkovnim gibanjem in podobnemu. S težkim gospodarskim stanjem se je po vojni pomerila že 17. vlada — toda le s pičlim uspehom. Cene sleherni dan naraščajo.

Pariz še posebej čuti to nezadovoljstvo, ker je pozornica vsakterega političnega gibanja. Tujca tu mnogokrat doletijo nepričakovana presenečenja. Zjutraj se zbudi v hotelu in se ne more umiti, ker vodovod ne dela. Delavci stavkajo. Zgodi se, da mora peš v osmo nadstropje, ker vozači dvigal stavkajo. Potem lepega dne obstane železnica, avtobusi; z drugo besedo, v slučaju splošne stavke v tem ogromnem mestu obstane življenje.

Strah pred sovjetsko agresijo je prisilil državo k novim izdatkom, kar odpira še težje gospodarske perspektive francoskemu ljudstvu. To gospodarsko situacijo na različne demagoške načine izkoriščajo različne politične stranke. Mestne ulice so polne lepakov in parol. Posebno dve stranki, de Gaulle-ovo gibanje

in Terez-ova komunistična partija sta si močno v laseh in mnogokrat na zelo zabaven način debatirala med seboj na zidnih lepkih. De Gaulle-isti so pred kratkim uporabili lepak z besedilom: „Josif Stalin, oče naroda, Maurice Thorez, sin naroda in vnuki s strtim srcem sporočajo žalostno vest, da je nenadoma in proti svoji volji zaradi tehničnih vzrokov umrla njihova vroče ljubljena Viktorija Severnokorej-ska.“

Thorezovi pristaši so prilepili lepak naslednje vsebine: „Imperialistični agresori, ven iz Koreje!“ Pod ta tekst pa so degaulle-isti zapisali: „Se strinjamo z gornjim!“

PETNAJST POLITIČNIH STRANK

Ko se Francozi dobro zabavajo nad vso to propagando, je treba ugotoviti, da kljub temu ne verjamejo preveč obljubam številnih političnih strank. Na zadnjih občinskih volitvah je bila udeležba izredno slaba, saj so ponekod volili samo 60-odstotno in še slabše. Generala

de Gaulle-a smatrajo za fašista. Pariški karikaturnisti hočejo odkriti v tem politiku diktatorskih nagnjenj, podobnih Hitlerju in ga v šal-jivih listih tako tudi prikazujejo. Tudi Thorezov sloves je močno padel v Franciji, zlasti odkar so ga v Moskvi „zdravili“. Neodvisno komunistično gibanje pod vodstvom Darius je Corree-a pa si naprosto osvaja vedno širše in vidnejše mesto, zlasti v francoskih delavskih naseljih.

Čeprav pariškega malega človeka bolj zanima dnevni porast cen kot politika, je sedaj le prišla v ospredje politika tudi v Parizu.

Od Parizana je težko dobiti točne politične informacije in ugotoviti njegovo politično stališče, toda, z izjemo Thorezove agenture, sleherni obsoja sedanjost svetovno politiko Sovjetske zveze. Iz tega bi lahko sklepali deloma tudi na izid zadnjih volitev v Franciji, kjer je marsikatera stranka s svojim kandidatom doživela nepričakovano presenečenje zlasti De Gaulle-ova in Thorezova.

Priprave za 1. koroško deželno razstavo pred zaključkom

Na tiskovni konferenci dne 24. t. m. je odbor za 1. koroško deželno razstavo podal poročilo o pripravih in doseženih uspehih, ki so vidni tik pred zaključkom priprav. Iz podatkov je bilo razvidno, da bo letošnja razstava, ki se prvič imenuje Koroška deželna razstava, prekašala vse dosedanje Koroške razstave.

Iz poročil je bilo razvidno, da se je do danes prijavilo 246 razstavljalcev. Iz Koroške jih bo udeleženih 115, iz Italije 20, iz Jugoslavije 6, ena iz Švice in drugi iz ostalih avstrijskih zveznih dežel. Prijavljeni iz Zapadne Nemčije se zaradi deviznih težkoč ne bodo mogli udeležiti. Razstavni prostor v obsegu 13.220 kvadratnih metrov je popolnoma zaseden. Ker je število 246 razstavljalcev višje, kakor je bilo lani, je moral odbor oskrbeti dodatne možnosti za razstavne prostore. Prizadevanje, da bi od zasedbene oblasti dobili nazaj nekdanje razstavno ozemlje, ni uspelo. Zaradi tega bo razstava spet v manj ugodnih prostorih v Hasneršoli, trgovski akademiji in gimnaziji ter dodatno na prostem ozemlju. Te okolščine seveda po najemini in gradbenih delih uporabo razstavnih prostorov znatno podražijo.

Tudi letos bo v okviru razstave več posebnih razstav, v prvi vrsti razstava Zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo, ki je zasedla 700 kvadratnih metrov prostora. Nadaljnje zaokrožene kolektivne razstave bo pokazalo koroško gradbeno gospodarstvo, Zveza drogistov in Deželni tujsko-prometni urad. Kmetijska zbornica ne bo pokazala samo suhe statistike, temveč živo življenje domačih rib, perutninarstvo in žive krompirjeve hrošče.

Veselični prostor bo obsegal 13.500 kvadratnih metrov in bo tudi obširnejši kot dozdaj. Vodstvo polaga posebno važnost na okusno obliko veselčnih lokalov. Senzacija za Celovec bodo resnični živi sloni.

Dohodi k razstavnim prostorom bodo z vse-

mi mogočimi markacijami zaznamovani. Mestno vrtnarstvo bo prispevalo s cvetličnim krasom, s katerim bodo olepšali dohode. Vprašanje prenočišč so zadovoljivo rešili in je na razpolago 150 privatnih in nekaj masovnih stanovanj.

Poleg tega bo v okviru razstave še nekaj pomembnih prireditev in sicer v gledališču razstava mode vodilnih avstrijskih tvrdk, velika razstavna tombola in mednarodna razstava psov.

Zveza slovenskih žena naznanja

II. skupina otrok, ki gredo na počitnice v Jugoslavijo, odpotuje iz Celovca v soboto, dne 4. avgusta 1951. Otroci iz okrajev Velikovec, Pliberk in Celovec naj bodo omenjenega dne ob 13. uri na glavnem kolodvoru v Celovcu. Otroci iz beljaškega okraja naj pridejo z vlakom, ki odpelje ob 13.43 uri iz Beljaka v Podrožico, medtem ko se otroci iz Roža peljejo z vlakom, ki vozi ob 14.09 uri iz Svetne vesi.

Opozorjamo Vas, da se točno držite zgoraj omenjenega časa, da ne bo nikake zamude. Otroke naj pospremijo odrasli do odhodne postaje.

Obveščamo starše, katerih otroci se nahajajo s prvo skupino v počitniški koloniji na morju, da se bo vrnila ta skupina v petek, dne 3. avgusta z vlakom ob 12.15 uri v Podrožico oziroma ob 17.05 uri v Celovec.

Katere beljakovine so potrebne človeškemu organizmu

Za človeški organizem je važno, kakšne beljakovine dobi telo v hrani. Beljakovine namreč pri kuhanju razpadajo na razne tako imenovane aminokisliline, iz katerih organizem sestavlja tiste beljakovine, ki so mu potrebne. Ker se beljakovine med seboj razlikujejo po svojem sestavu in po tem, katere aminokisliline vsebujejo, mora hrana vsebovati razne beljakovine, da bi organizem lahko v njih našel vse te potrebne kisliline. Beljakovine se v veliki meri nahajajo v mesu, mleku in mlečnih izdelkih, v jajcih, raznem sočivju, v pšenici in zato tudi v kruhu — v črnem torej več, kakor v belem.

KMETJE POZOR!

Subvencije in posojila za nakup gospodarskih strojev so Vam na razpolago. Zato zlasti gorski kmetje ne zamudite ugodne priliko za nabavo strojev. Vse subvencionirane stroje Vam dobavlja najcenejše Vaše domače podjetje, kjer dobite tudi vsa podrobnejša navodila ter strokovna pojasnila.

Janez Lomšek

stroji, kolesa, glasbeni instr.
Sagerberg, Post Eberndorf, Ktn.

KINO PREDSTAVE

BOROVLEJE

V soboto, 28. do ponedeljka, 30. julija
„Tödliche Liebe“

VELIKOVEC

V petek, 27. do nedelje, 29. julija
„Wirbel um Mitternacht“
V ponedeljek, 30. in v torek, 31. julija
„Hafenmelodie“

VRBA

V petek, 27. do nedelje, 29. julija
„Der alte Sünder“
V ponedeljek, 30. in v torek, 31. julija
„Tarzan und sein Sohn“

ZELEZNA KAPLA

V soboto, 28. in v nedeljo, 29. julija
„Singoalla die Zigeunerin“

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

V nedeljo, 29. julija:

6.45 Domači vrt — 7.15 do 7.45 Duhovni nagovor. Pester glasbeni in vokalni spored — 8.10 Kmečka oddaja — 11.15 Lepe melodije — 13.00 Pozdrav za mesto in deželo — 16.00 Koncert za vse — 21.15 Večerni koncert.

V ponedeljek, 30. julija:

6.10 Jutranja glasba — 8.15 Kaj kuham danes? — 11.15 Iz ženskega sveta — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 14.30 do 15.00 Poročila. Iz svetovne literature — 16.00 Pevska ura — 16.45 Pravljica teta pripoveduje.

V torek, 31. julija:

5.50 Pet minut za kmetijstvo — 8.30 Pozdrav zate — 11.00 Veder dopoldne — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 14.30 do 15.00 Poročila. Domači zdravnik. Zanimivosti — 15.30 Za ženo in družino — 16.00 Znameniti znanstveniki — 18.30 do 18.50 Jezikovni paberk iz Koroške. Intermezzo — 18.00 Kmečka oddaja — 18.55 Športna poročila — 21.15 Godba za vsakogar.

V sredo, 1. avgusta:

5.50 Pet minut za kmetijstvo — 7.15 Pestra godba — 8.30 Pozdrav zate — 11.30 Pozdrav za mesto in deželo — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 14.30 do 15.00 Poročila. Ura za ženo. Pomenek s kmetom — 16.00 Koncertna ura — 19.15 Večerna glasba.

RADIO SLOVENIJA

V nedeljo, 29. julija:

7.15 Lahek jutranji spored — 8.00 Igra godba na pihala Komande Armije — 8.30 Zabavna glasba — 9.30 Igra kmečki trio — 10.00 Popularni koncert del slovenskih komponistov — 12.00 Slovenska zborna glasba — 13.00 Pol ure za pionirje in cicibane — 13.30 Zelite ste — poslušajte! — 16.50 Kmetijski nasveti — 17.00 Koračnice, valčki, polke in mazurke — 19.10 Zabaven večerni spored — 22.50 Plesna glasba.

RADIO SCHMIDT

„hiša malega človeka“

Radio-aparati za vsakogar (obroki po dogovoru) - elektro material, žarnice za domačo uporabo in prodajo - Moderna reparaturna delavnica - Studio za snemanje na plošče.

Celovec, Bahnhofstrasse 22. Tel. 29-43

Tržno poročilo

V četrtek, dne 26. julija, so na celovškem trgu prodajali:

Krompir kg S 1.20, pesa kg S 2.—, koleraba kg S 2.50, karfiola kg S 2.— do S 3.50, zelje kg S 1.50, ohrovt kg S 3.—, kumare, jedilne, kg S 1.50, kumare za vlaganje kg S 3.—, grah v stročju kg S 2.50 do 3.50, fižol v stročju kg S 3.50, glavna salata kg S 2.—, salata-berivka kg S 1.50, špinaca kg S 4.—, čebula kg S 3.—, česen kg S 8.—, paradižniki kg S 5.—, korenje kg S 3.—, paprika kom. S 0.50, jajca kom. S 1.—, skuta kg S 8.—, kurja krma kg S 3.—, ješprenj kg S 4.—, koruzna moka kg S 3.—, ajdova moka kg S 4.—, cvetlični med kg S 28.—, gozdni med kg S 27.—, jabolka kg S 3.—, ribez kg S 3.50, črnice kg S 2.50, kokoši kom. S 30.—.

Praktični nasveti

Ogledalo najbolje osnažiš z milnico. Kadar postane zobna ščetka mehka, jo namoči v galunovi raztopini in bo spet kot nova. Zmečkano obleko zravnaj, če jo položiš v vlažen prostor. Sledovi mečkanja povsem izginijo.

Beljaška razstava 1951

Beljaškemu Obrtnemu društvu je v vztrajnem, neutrudnem in načrtnem delu uspelo, da so izgradili „Beljaško razstavo — na meji treh dežel“ v teku treh let na višino reprezentativne razstave gospodarskih uspehov na Koroškem.

Kdor je imel v poletju 1950 priložnost, da si je lansko razstavo ogledal, se je nagibal k mnenju, da je razstava dosegla svoj višek, ki ga ni mogoče prekoračiti. Toda izkazalo se je, da so v nezmanjšani meri dotakale prijave razstavljalcev k tej pomembni razstavi gospodarstva na meji treh dežel.

Nalogi, nadalje utrjevati in poglobljati vezi med avstrijskim ter posebno koroškim gospodarstvom in gospodarstvom sosednih držav, Italije in Jugoslavije, služi tudi letos že tretjič razstava v Beljaku „Beljaška razstava — na meji treh dežel“ v času od 28. julija do 5. avgusta. Prizadevanju razstavnega vodstva se je posrečilo, da je beljaška občina z razumevanjem dala na razpolago prostore. Kupci in interesi iz vseh področij koroškega in inozemskega gospodarstva naših sosednih držav, Italije in Jugoslavije in prvič tudi iz Nemčije, se bodo lahko prepričali o zmogljivosti avstrijske industrije in posebno še koroške obrti, ki lahko zaznamuje nadaljnji upoštevanja vreden napredek.

Letošnja razstava, ki tvori zaokrožen razstavni kompleks, je razporejena v središču mesta, v državni obrtni in glavni šoli in je pred temi prostori obsežen prostor. Preudarno organizacijsko vodstvo, ki je v izkušenih rokah, je predvidelo smoterno porazdelitev pozameznih razstavnih strok. Na razstavnem prostoru v glavni šoli so razstavljeni tekstilni izdelki industrije za obleko, prepoge, perilo, klobuki, ženski okraski in volna, nadalje luksuzni artikli, kakor lišp, zlatnina, keramika, steklo, galanterije in igrače, športne potrebščine, potreb-

ščine za potovanje, parfumi, otroški vozički, proizvodnja prehrambe, kakor kompaktna in tekoča prehrabena sredstva, drože, kozmetika itd., nadalje na prostem orodje, stroji, vozila, foto artikli, optika kakor različne potrebščine za gradbeno industrijo, kmetijstvo in pokušnja vina.

V razstavnih prostorih obrtne šole je poleg kolektivne razstave italijanske province Vidna in Gorice in Slovenije, ki razstavljajo tipične izdelke svojih dežel, razstava pisarniških oprem in pisarniških potrebščin, izdelki oprave, dekoracije, artikli za gospodinjstvo, usnje, čevlji, radio, priprave za elektriko in razsvetljavo, ši-

valni stroji, pralni stroji, pisalni stroji, papir, knjižni trg, kemikalije, čistila itd.

Pogoji za eksportne zveze, katerih upostavitve je ena izmed glavnih nalog razstave, so z vrsto ukrepov za pospeševanje eksporta brez dvoma zagotovljeni. Postopoma in potem uvidenih gospodarskih politikov izvedeno iznačenje na stopnjo svetovnih tržnih cen postavlja avstrijsko proizvodnjo pred nove težke naloge. Smoterno dviganje kvalitete, kakor znižanje cen potom štednje in načrtne organizacije bo po enakih cenah avstrijski proizvodnji spet zagotovilo njeno prednost na svetovnem trgu. K temu bodo že objavljeni, oziroma neposredni

predstojeci ukrepi, brez dvoma ugodno vplivali.

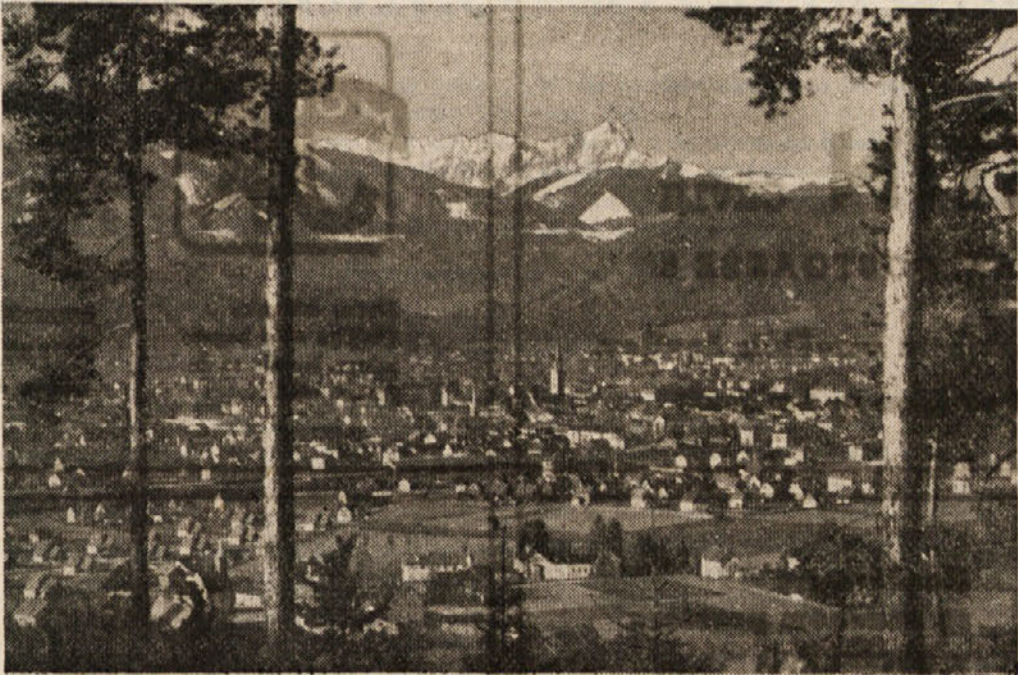
Udeležba sosednih držav, Italije in Jugoslavije, kakor Nemčije s svojimi kolektivnimi razstavami ter pomembno število avstrijskih razstavljalcev, kakor pričakovani obisk številnih inozemskih interesentov, bode dalo letošnji beljaški razstavi spet mednarodni značaj. Ze tedne pred razstavo se je število prijavljenih razstavljalcev nasproti lanskemu letu znatno zvišalo. Iz tega dejstva sledi, da beljaška razstava, ki si lahko lasti že gotovo tradicijo, iz trgovskega gledanja in udeležbo v letošnjem letu stremi za razširjenem prodajnih možnosti.

Za beljaško razstavo pomeni visoko število razstavljalcev spoznanje, da pripada prireditvi sami in mestu Beljaku na križišču važnih prometnih linij in starodavnih trgovskih poti in s tem v zvezi izredno ugodna prometnopolitičnega lega, važna naloga, namreč: postaviti avstrijska vrata na jug.

Ob razstavnih dneh bo v Beljaku bivajočim obiskovalcem od blizu in daleč ne samo mesto in okolica s svojo priznano naravno lepoto napravila ugoden vtis, temveč doprineslo dokaz, da so obnovitvena dela vsled vojne težko preizkušenega mesta Beljaka skoraj zaključena.

Celotni obseg te pomembne gospodarske razstave, kakor obseg pozameznih strok in njena razvrstitev zagotavlja razstavljalcem izreden uspeh in bo tako Beljaška razstava svojo veliko nalogo, ki je bila namenjena, izpolnila.

Mesto ob obrežjih Drave, ob trikotju treh držav — Avstrije, Jugoslavije in Italije — kaže že dneve tudi na zunaj vidno znamenje razstave. Zastave in veliki transparenti v nacionalnih barvah Avstrije, Jugoslavije in Italije opozarjajo na vseh pomembnejših točkah beljaških cest, predvsem pred glavnim kolodvorom in ob razstavnem prostoru, na njeno mednarodno pomembnost, ki je letos še obsežnejša, kakor je bila lani.

Beljak z Mangartom v ozadju

Novi prodajni prostori firme

Warenhaus Formanek

Vas pričakujejo ob priliki Beljaške razstave, z znano nizkimi cenami pri najboljši kakovosti in veliki izbiri

BELJAK, RATHAUSGASSE 6 IN KARLGASSE 3

Ženske, moške in otroške obleke, perilo in nogavice dobite poceni v hiši oblek STEFAN Blatterer BELJAK, BAHNHOFPLATZ	Velika razstava koles in radiosparatov Truppe & Ermann BELJAK, WIDMANNGASSE 20 je v meščanski šoli za fante soba 26	Steklarstvo, brusilnica stekla, izdelava okvirov za slike, zrcal, marmor-stekla in plošč za tlakovanje HEINRICH de Roja BELJAK, ITALIENERSTRASSE 20
---	--	--

Obiščite slovenski paviljon na Beljaški razstavi

Gosad IZVAŽA: Posušene gozdne sadeže — zdravilna zelišča in eterična olja	Slovenija vino IZVAŽA: ALKOHOLNE PIJAČE VSEH VRST	Slovenija eksport IZVAŽA: agrarne produkte, kemične izdelke
Slovenija sadje IZVAŽA: sadje in zelenjavo ter sadne izdelke in sokove	Dom IZVAŽA: IZDELKE DOMAČE IN UMETNE OBRTI	Slovenija les IZVAŽA: trd les — vezane plošče furnirje — merila itd.

Privlačna točka beljaške razstave:

„Die Warmuthschau“

Meščanska šola za fante, dvorana 22 in 23

A.H. JUSTIN CEVLJI
BELJAK, POSTGASSE 6

Velika izbira ženskih, moških in otroških čevljev.
Čevlji za šport in smučanje

Lastne delavnice
Obiščite našo bogato
zalogo, izplača se že
en sam obisk.

Jedilnice, spalnice in kuhinje, oblažnjeno pohištvo,
otroški vozički, od navadne do najluksuriznejše
izdelave. Bombenscheine, ugodni obroki

J. Kulterer

MÖBELHAUS
Villach, Beljak, Italienerstraße 1 (pri Autobahnhof)

VSE ZA
FOTO IN KINO

BAHNHOFSTRASSE 15

Gostilna na
razstavnem prostoru
v glavni šoli

na vrtu in v kleti

Naše specialitete:

Dunajski sočni
guljaž in beljaško
pivo

GOSTILNA **KRONE**
VODSTVO:
ANTON IN ANNI HOFER

BELJAK
KLAGENFURTER STRASSE 9

OGLEDA
VREDNA
RAZSTAVA LEPEGA BLAGA

Oglejte si našo razstavo v obrtni šoli
drugo nadstropje, na kateri vidite:
oblazinjeno pohištvo in
patentirano pohištvo
za dvojni namen,
v različnih
oblikah.

RUDOLF
Pomaroli
TAPEZIERER

Villach, Beljak, Ringmauergasse 17

Ob priložnosti razstave si oglejte
poljedelske stroje
trvdke

M. & F. WIEGELE
BELJAK

razstavljene na dvorišču meščanske šole

Obiščite moj razstaveni prostor v
meščanski šoli prvo nadstropje,
soba 25

RESSMANN
KROJAČ
BELJAK, LEDERERGASSE 20

TRGOVINA UR

Kobler & Co.

VILLACH, BELJAK
Unterer Kirchenplatz 4, tel. 47-62

Lastna popravilnica, strokovna
trgovina ur, nakitja in optike

Velika izbira
peči, štedilnikov in koles pri

**Hubert
Stauber**

BELJAK, BAHNHOFSTRASSE 7

Atelje modernih slik

Tilly Ulbing
BELJAK

Vhod
v atelje Paracelsusgasse 24
a li skozi trgovino Fürst Hauptplatz

RADLMAYR

Preproge, pregrinjala
blago za pohištvo, posteljnina
in namizni prti

BELJAK - VILLACH, POSTGASSE 3

Obiščite nas na beljaški razstavi v
meščanski šoli, 1. nadstr. soba 24

Behr ČEVLJI
BELJAK, WIDMANNG. 43

Špecialna delavnica za ortopedične,
športne, smučarske in model-čevlje

Beljaška razstava

(Villacher Ausstellung) na trikotju treh dežel

od 28. julija do 5. avgusta 1951

Velika razstava uspehov obrti, trgovine, industrije in kmetijstva. Kolektivna udeležba
iz inozemstva.

Razstaveni prostor: Bundesgewerbeschule in Hauptschule, Richard-Wagner-Straße

Veselični park